წელიწადი მეორე | ფასი 7 კაპ. | პარასკევი, 9 ქრისტეშობისთვე 1916 წ. № 27[illegible]

საქართველო

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება „საქართველოს“ რედაქციასა და კანტორაში ყოველდღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9—3-მდე.
ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები სულ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობანი.
რედაქცია და კანტორა იმყოფება: თბილისში, მოსკოვის ქუჩაზე, № 4.
ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისათვის: Тифлисъ, редакція „Сакартвело“, поч. ящикъ № 76

განცხადების ფასი
ჩვეულებრივი სტრიქონი [illegible] პეტიტით [illegible] კნელზე—10 კ., კავკასიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტი 1 გვ. ღირება 40 კ. 4-ზე 20 კ., ტექსტში—60 კ. სამგლოვიარო განცხადება თითოჯერ ზომით 15×2 ღირს 5 მ.; 20×2 ღირს 7 მ., 25×2 ღირს 8 მ. 3 საათის შემდეგ (მიიღება მხოლოდ ა. კალანდაძის სტამბაში) ძვირ. მეტი.
დამატებიანი № ღირს ყველგან 10 კაპ.

დილის წარმოდგენა
(ახალ კლუბის შენობაში)

კვირას, 11 ქრისტეშობისთვეს, ქართულ დრამატ. საზოგ. დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება: **კინი** 5 მოქ. და 7 სურათად ა. დიუმასი.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი აბაშიძე, დავითაშვილი, ქიქოძე, ქილარჯიშვილი, შოთაძე, ჯავახიშვილი. ბ-ნნი: იმხნელი, ივანიძე, ბარველი, გვარამძე, ზარდალიშვილი, ფრონისპირელი, თარალაშვილი, ციციშვილი, ჩაგუნავა.

ადგილების ფასი ჩვეულებრივია. ✦ დასაწ. დილის 12 საათზე.

ადმინისტრაცია ქართ. დრამ. საზოგადოებისა.

(3—290—1)

სახალხო სახლი

ორშაბათს 12 ქრისტეშობისთვეს ქართულ დრამატ. საზოგ. დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება

ურიის სისხლი

დრ. 3 მოქ. ა. ბერშტეინისა. თარ. შ. დადიანისა.

II.

ჩათრევას ჩაყოლა სჯობიან

ვოდ. 1 მოქ. ვ. გუნიასი

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი აბაშიძე, დავითაშვილი, ქიქოძე, ქილარჯიშვილი, შოთაძე ჯავახიშვილი, ბ-ნნი არადელ-იმხნელი, ბარველი, გვარამძე, ზარდალიშვილი, ფრონისპირელი, თარალაშვილი, ციციშვილი, ჩაგუნავა.

ადგილების ფასი 170—20 კ.-დე. ✦ ✦ დასაწყისი საღ. 8 საათზე.

ამონხი 19 ქრისტეშობ. წარმოდგენილი იქნება დაძირული ზარი.

ადმინისტრაცია ქართ. დრამატ. საზოგადოებისა.

(3—289—1)

კვირას, 11 ქრისტეშობისთვეს, დილის 12 ს.,

ახალ კლუბის დარბაზში დანიშნულია ქ. შ. წ.-კ. გ. საზოგადოების წევრთა საერთო

მორიგი კრება

განსახილველი საგნები:

1) გამგეობის მოქმედების 1915 წლის ანგარიში.
2) სარევიზიო კომისიის მოხსენება და ამ მოხსენების გამო გამგეობის პასუხი
3) მოხსენება აკაკი წერეთლის მიერ ნაანდერძევ უძრავ ქონების მიღების შესახებ.
4) წ.-კ. გამ. საზოგადოების ახალ წესდების და განყოფილებათა ინსტრუქციის პროექტის განხილვა.
5) ახალ წევრთა მიღება.

(3—237—2)

ხარფუხის საზოგადო კლუბი

(მიხეილის პროსპექტი, № 163, საზამთრო შენობა)

პარასკევს, 9 ქრისტეშობისთვეს,

გაიმართება **კონცერტი**

საიმპერატორო თეატრის არტისტის და ცნობილი ვიოლონჩელისტი ლ. როსტროპოვიჩის მიერ. მონაწილეობას მიიღებს

სიმფიონიური ორკესტრი

ბ-ნ ა. სენკევიჩის ლოტბარობით

კონცერტზე შესვლა უფასოა ✦ დასაწყისი საღამოს 9 საათზე.

(1—292—1)

გამოცემა „ამხანაგობისა“

გამოვიდა და იყიდება ყველგან

„ბედი ქართლისა“ ნიკ. ბარათაშვილის სრული ფაქსიმილე

ფასი ერთი მანეთი.

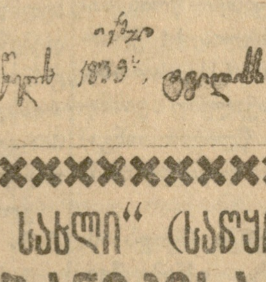

წიგნი წარმოადგენს სრულს ასლს ნ. ბარათაშვილის ხელნაწერისას (ვეზირიშვილის ვარიანტი).

ვისაც ფოსტით უნდა გამოწერა, უნდა მიმართოს: Тифлисъ Вол. Ванкская № 12. ივანე მათეს ძეს ნაცვლიშვილს.

„სავაჭრო სახლი“ (საწყობი)

ერ. ივ. ჭავჭანიძისა და — ი. ი. გველესიანისა

იმყოფება შუა ბაზარში, მანთაშევის ქარვასლაში.

იყიდება პარტიობით ყოველნაირი საგალანტერეიო საქონელი: ჩულქეულობა, ქოლგები, თეთრეულობა, ვიშივკები, კოსმეტიკა და სხვა და სხვა ახალმოდის საქონლები ხელმისაცემ ფასებში სხვა და სხვა სოფლის კოოპერატივებისთვის.

(101—წ.)

20 ქრისტეშობისთვეს თბილისში გამოვა სამხატვრო-სალიტერატურო კრებული

„საფირონი“

კრებულში მონაწილეობას ღებენ ცნობილი მწერალ-კრიტიკოსნი.

რედაქტორი გ. ლეონიძე. მისამართი: Тифлисъ, Кантора „Ганатлеба“.

(თვით 284—2)

ქ. თბილისში დაარსდა

მელნის ქარხანა „ალაროდია“

ამზადებს საუკეთესო საკანცელარიო მელანს,

ალიზარინის ფერისას

პირველხანად ქარხანა გაჰყიდის მელანს ორ-ორ გირვანქიან ბოთლებით.

დაზარალებულ და სამხედრო დაწესებულებათ შეღავათიით დაეთმობათ.

მელანი პირის გადასაღებადაც (კაპიროვკა) კარგია.

დაკვეთა დაუყოვნებლივ სრულდება

ადგილობრივ თუ გაგზავნით.

საჭიროა აგენტები, როგორც თბილისში, აგრეთვე სხვა დაბა ქალაქებშიაც.

მისამართი: თბილისი, მოსკოვის ქუჩა, № 16, „ალაროდია“.

(თ.—228—თ.)

ექიმი

ფონ-ირტელი

(მიხეილოვის პროსპ. 128, კრილოვის ქუჩის კუთხე, 1, შესავალი კრილოვის ქუჩიდან, სახლი ოჰანეზოვისა).

მოსკოვის სახაზინო საავადმყოფოს ყოფილი ორდინატორი, სპეციალისტი ღონტაქრობისა, საშარდე მილისა, სქესობრივი ორგანოებისა, სიფილისისა და მის შედეგებისა (საშარდე მილის დავიწროება), სქესობრივი უძლურებისა, სიმსივნისა, ჰრილობისა, ბუასილისა, თეთრანასი, საშარდე ბუშტის სნეულებისა და საშვილოსნოსი. ორივე სქესის ავადმყოფების მიღება ხდება დილის $9^{1}/_{2}$-დან 1 საათამდე და ნაშუადღევის 5—9 საათამდე.

ურლიხის „914“ და „606“

შეშხაპუნება

ექიმი

კ. ი. გვარჯალაძე

შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან.

ავადმყოფებს მიიღებს ყოველდღე საღამოს 6—7 ს., კვირა დღის გარდა. ქსენიევის ქუჩა, № 4, სასტუმრო ვეტცელის გვერდით. ტელეფ. 15 - 00.

ექიმმა

მ. მ. მუხაძემ

მოსკოვში წასვლის გამო ავადმყოფების მიღება შეწყვიტა 28 ქრისტეშობისთვემდის.

დოქტორი მედიცინისა

მოსე ანთიმოზის ძე

კალანდარიშვილი

უმცროსი ექიმი თბ. კადეტთა კორპუსისა.

ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ სნეულებიან ავადმყოფებს მიიღებს ოლღას ქ. № 3.

გოლოვინის პრ. და სამხედრო ქუჩის კუთხეში, ფოსტა-ტელეგრაფის პირდაპირ გაიხსნა

ახალი აფთიაქი

✦ პროვიზორის ახვლედიანისა ✦

ექიმი

მ. ი. მაჩნაძე

იღებს ბავშვთა და შინაგან სნეულ. ავადმყოფებს მუდამ დღე, კვირა-დღის გარდა საღამოს 5—7 საათამდე, მელიქოვის ქ. № 4.

(თ.—202—)

მათი პასუხი

გამოჩენილმა ფრანგმა დიპლომატმა ტალეირანმა მოსწრებულად სთქვა: ენა იმისთვის მაქვს, რომ აზრები დავმალოვო. მართლაც დიპლომატები იშვიათად ამბობენ რასაც ფიქრობენ და დიდი გონებრივი გამჭრიახობაა საჭირო, რომ მათს სიტყვებში მათი ფარული გულისზრახვანი აღმოაჩინო. ეს ასე იყო ასი წლის წინათ, როცა ტალეირანი სცხოვრობდა და ეს ასეა დღესაც, როცა ლლოიდ ჯორჯი, ბრიანი და ბეტმან-ჰოლვეგი სცხოვრობენ. ბრძოლის მეთოდები შეიცვალა, განვითარდა ომის სტრატეგიაც, ტაქტიკაც და ტეხნიკური საშუალებებიც, მაგრამ არსებითად უცვლელი დარჩა ძირითადი ხასიათი დიპლომატიური მოქმედებისა. დიპლომატების უმთავრესი იარაღი დღესაც თვალთმაქცობაა; დიპლომატები დღესაც იმის ცდაში არიან, რომ სალონების გალესილ იატაკზე მოიგონ ის, რაც მხედართმთავრებმა დაჰკარგეს სისხლიან ბრძოლის ველზე.

რამდენიმე დღის წინათ ჩვენ ავღნიშნეთ კიდეც ის სამშვიდობო სიტყვები, რომლითაც ცენტრალური სახელმწიფოების დიპლომატიამ მოწინააღმდეგეებს მიმართა ნეიტრალური ძალების შემწეობით. ამ სიტყვებში ყველაფერი ნათლად და მძლავრად იყო გამოთქმული, გარდა გერმანიის ნამდვილი გულისთქმისა. გერმანიამ უკვე გარკვეული დიპლომატიური პასუხი მიიღო თავის წინადადებაზე. ამ პასუხშიაც ყველაფერი აშკარად არის გამოთქმული, გარდა ოთხთა შეთანხმების აშკარა სურვილებისა.

გერმანიის საზეიმო ნოტაში, რასაკვირველია, ერთი სიტყვაც არ მოიპოვებოდა მსოფლიო ბატონობის შესახებ. სამაგიეროდ მაღალფარდოვანს სიტყვებში ათასწლოვანი ევროპიული კულტურის ინტერესი იყო აღნუსხული. ნახსენები იყო აგრეთვე ეროვნებათა თავისუფალი განვითარების უფლებები. ოთხთა შეთანხმების პოლიტიკოსები, პუბლიცისტები და საპარლამენტო მოღვაწეები გერმანიის გულწრფელობას სამართლიანად ეჭვნეულობენ და ომის მიზნების შესახებ უფრო გარკვეულ სიტყვებს ითხოვენ. მაგრამ დიდად დამახასიათებელია ის გარემოება, რომ ეს ადამიანებიც თავის მხრივ იმავე ევროპიული კულტურის ინტერესებსა და იმავე ჩაგრული ერების უფლებებზე ლაპარაკობენ, ხოლო საკუთარ მიზნებს ნაკლებ ამჟღავნებენ. ასე რომ ბოლოს გამოდის თითქო ამოდენა სისხლის ნიაღვარი პაწია ქვეყნების საკეთილდღეოდ იღვრებოდეს, ხოლო ამოდენა ჩონჩხისა და თავის ქალის ძეგლები მათ სასახელოდ იდგმებოდეს.

ჩვენ, ვისაც ბედმა საცხოვრებლად პაწია სამშობლო მიგვიჩინა, სიამოვნებით უარს ვიტყვით ასეთ პატივისცემაზე. ჩვენ კარგად გვესმის, რომ ეს ომი სრულიად უშედეგოდ არ ჩაივლის ჩაგრულ ერებისთვის. კულტუროსანი კაცობრიობის გამიჯვნა ეროვნულ საზღვრების მიხედვით დიდი ხნის წინათ დაიწყო და ასე თუ ისე კიდეც დამთავრდება შინაგანი აუცილებლობის მიხედვით. ეს მძლავრი ისტორიული პროცესია და ძლევამოსილ და სრულუფლებიან ერებს არ ძალუძთ მისი შეჩერება. უეჭველია, რომ დიდი ევროპიული ომიც დააჩქარებს ამ მსვლელობას. ამის ნიშნები კიდეც სჩანს. გერმანიამ პოლონეთის დამოუკიდებლობა აღადგინა და ლიტვის აღდგენას ლამობს, ავსტრია-უნგრეთმა გალიციას ფართო ავტონომია მიანიჭა და სერბიულ-რკოატიული ეროვნების გაერთიანებას სცდილობს. ბულგარეთი მაკედონიისა და დობრუჯის პროვინციებს იძენს, რომელიც მასთან უფრო დაახლოვებულია ეთნოგრაფიულად და ისტორიულად. ინგლისი ირლანდიას ჰომრულს ჰპირდება ომის გათავების შემდეგ.

მაგრამ დიდი სახელმწიფოების ზრახვა ეგოისტური ხასიათისაა, მხოლოდ მათი მოქმედების დამოუკიდებელი ნაყოფია კეთილის მყოფელი. არც ვილჰელმ II და არც მისი მოწინააღმდეგენი პატარა ერების გულისთვის არ დაძრულან. მხოლოდ რადგან დიდი მეომარი სახელმწიფოები სწორედ ისეთ დროს დაიძრნენ, როცა ჰაერი ეროვნული თავისუფლების იდეალებითაა გაჟღენთილი, ძალაუნებურად ამ დიდ ზეადამიანურ ისტორიულ ძალას დაემორჩილნენ, რომელიც უფრო მძლავრია, ვიდრე მათი ნებისყოფა და მათი სურვილი.

ეს გარემოება არ უნდა დავივიწყოთ, როცა დღევანდელ საერთაშორისო დიპლომატიურ ტურნირს ვუცქერით. თუ ოთხთა შეთანხმების სახელმწიფოები ჯერჯერობით სამშვიდობო მოლაპარაკების დაწყებაზე გადაჭრილ უარს ამბობენ, ეს მხოლოდ იმით აიხსნება, რომ მათ საკუთარი ინტერესებია შელახული დღეს გერმანელების ხელში დიდძალი დაპყრობილი ტერიტორიაა. ასეთი მდგომარეობა მათ დიდს უპირატესობას მიანიჭებს საზავო თათბირში. ოთხთა შეთანხმების სახელმწიფოები უკანასკნელ ძალას იკრეფენ, რომ მტერს ეს უპირატესობა გამოჰგლიჯონ, სანამ დაგვიანებული არ არის. ყოველ შემთხვევაში თუ მათი გული არა, მათი გარეგნობა მეტის მეტად სასტიკი და შეურიგებელია. ინგლისში თავისებური სამინისტრო შესდგა, რომელსაც თუმცა ყოფილი ლიბერალი მეთაურობს, მაგრამ არსებითად კონსერვატორები ჰფლობენ: ინგლისელი კონსერვატორები კი ყოველთვის მედგარი და უკან დაუხეველი საგარეო პოლიტიკის მომხრენი იყვნენ. საფრანგეთის სამინისტრო, ბოლო დროს ბრწყინვალე ვარსკვლავების ხომლს რომ ჰგავდა, რომელიც უფრო ანათებს ვიდრე მოძრაობს, შემცირდა და მომქმედ ადამიანების კრებულად გარდაიქცა. განზრახულია, რომ როგორც ენერგიული ლლოიდ ჯორჯის, ისე ენერგიული ბრიანის სამინისტრო სამხედრო საბჭო იქნება და ომის ოპერაციებს უზენაესს ხელმძღვანელობას გაუწევს. ეს უფრო მთავარი შტაბი იქნება, ვიდრე სამოქალაქო დეპარტამენტი. ფრანგებს და ინგლისელებს იმედი აქვთ, რომ ბრძოლის ასპარეზზე საქმე არსებითად გამოკეთდება თუ რკინის ჩაჩქანიანი და რკინის მუზარადიანი ადამიანების ადგილს შავ სერთუკიანი და შავ ცილინდრიანი ადამიანები დაიჭერენ.

გენერალ ჟოფრის გვერდით ჟურნალისტ ბრიანის დასმა და ამირბარ ჯელიკოს გვერდით ადვოკატ ლლოიდ ჯორჯის ამოყენება—აი ის პასუხი, რომელიც ოთხთა შეთანხმების სახელმწიფოებმა გასცეს ჯერჯერობით გერმანეთის წინადადებას.

ვ. ლელიანი.

ომის ამბები

ბრძოლის ველზე

3 ქრისტეშობისთვეს რუმინელთა ჯარს მოპირდაპირე ფეხ და ფეხ მისდევდა ბუზეოდან ქ. რიმნიკის მიმართულებით. ასევე იერიშებს აწარმოებდენ გერმანელნი და ავსტრიელნი ცენტრში სოფ. ბოგატუსთან. ეს ცნობა ნათელს ჰყოფს მოპირდაპირის მთავარ შტაბის ძალების განაწილებას და წინასწარ განზრახულ სტრატეგიულ ოპერაციების გეგმის საბოლოო მიზანს რუმინეთის ასპარეზზე. ფალკენჰაინს, ქ. ბუზეოს შემდეგ, პირი ფოკშერის ველისაკენ უქნია და უპირველესად რიმოკისათვის მიუქცევია თავისი ლაშქარი. მისი მარჯვენა ფრთის დამცველი გენ. დელმენზინგენი ქ. ბუქარესტიდან წამოსული ვიზურუსკენ უტევს და საბოლოო მიზნად დასახული აქვს ბრაილოვ-გალაცი. ფალკენჰაინს, ფოქშერის ველით, უეჭველია, მოლდაველთში შესევა აქვს განზრახული. გარდა ამისა აქ გამოსული მოპირდაპირე ერთგვარ გავლენას ახდენს აღმოსავლეთისაკენ წამოსულ რუმინეთის ჯარზე და ძალაუნებურად აიძულებს მას ყოველ შემთხვევისათვის შესაფერისი საფარი იპოვოს და გამაგრდეს. ასეთი საფარია მდ. სერეცი და მდ. დუნაის მარჯვენა ნაპირი. გუშინდელ ჩვენს მორიგ წერილში დობრუჯის შესახებ ვსწერდით შემდეგს:

„თავისთავად ირკვევა დობრუჯის მდგომარეობაც. ყველამ კარგად იცის, რომ მაკენზენის არმია ჩერნოვოდიდან სულ რამოდენიმე მანძილზე იყო გაჩერებული. მას შემდეგ, რაც მან ქ. გირსოვო დასტოვა და უკან დაიხია, ჩვენ ალარავითარი ცნობა მოგვსვლია ამ პროვინციის შესახებ. შეუძლებელი იქნებოდა გვეფიქრნა, რომ დღევანდელ დღესაც მოპირდაპირენი ერთსა და იმავე ხაზზე იდგნენ და ადგილიდან ფეხს არ იცვლიდნენ. ჩერნოვოდიდან ვიზირუმდე, რომელიც მდებარეობს მდ. დუნაის მარცხენა ნაპირისაკენ, სულ 60 ვერსია. მაშასადამე, მოპირდაპირე ამოდენა მანძილით წინაა წასული დობრუჯიდან. გალაცამდის მას სულ ორი სამ დღის საველლი გზაღა დარჩენია, საკმაოა ეს ქალაქი იგდოს მან ხელში, რომ მთელი ის ჯარი, რომელიც დობრუჯში მოქმედობს, სულ ერთიანად მოსწყვიტოს რუსეთის საზღვრებს და გარს შემოერტყას მდ. დუნიის მარცხენა ნაპირებით. რუმინელთა ჯარი ვერც ზურგიდან მოუვლის ვიზირუსთან ამოსულ მოპირდაპირეს, რადგან მდინარის გადალახვა ჩერნოვოდის ქვეით ყოვლად შეუძლებელია. ნათქვამიდან ცხადია, რომ რუმინეთის ჯარი დობრუჯშიაც იხევს და მალე ამ პროვინციას სრულებით გაანთავისუფლებს“.

გუშინდელ ოფიციალ დეპეშის გადმოცემით, მოპირდაპირეს დობრუჯში აულია სოფელი ტესტემელი. ეს სოფელი ჩერნოვოდიდან დ[illegible]ებულია 65 ვერსით.

ეს ცნობა ცხად ჰყოფს, თუ რამდენად მართალნი ვიყავით, როდესაც წინასწარ ვამბობდით, რომ რუმინელები იძულებულნი გახდებიან [illegible] დაიხიონო. მოპირდაპირეს დობრუჯში თურმე მრავალრიცხოვან ჯარით მოაქვს იერიშები. მათ სურთ, ალბად, სანამ რუმინელები მოასწრობდნენ მდ. დუნაის გადასვლას, მოახერხონ ბრძოლის ხაზის გარღვევა და ამ ჯარის შუაზე გაყოფა. თუ ეს შესძლეს გერმანელებმა, მაშინ მთელი ჯარი, დობრუჯში მომქმედი, იმდენად დაზარალდება, რომ, შეიძლება, სულ მცირე ნაწილმაღა მოასწროს მდინარის გადალახვა. დობრუჯის ბრძოლის ველი სტრატეგიულად განცალკევებულია დანარჩენ რუმინეთის ასპარეზიდან. მდ. დუნაი კედელივით არის აფარებული და ჯარების დროზე გადაყვანის საშუალებას უსპობს რუმინელთ. ასეთივე მდგომარეობაა ზურგიდანაც. მდ. დუნაი შესართავთან მეტად განიერია; უშველებელ მანძილზე იგი მრავალ ტოტებად იყოფა და მთელ მიდამოს ჭაობებით ავსებს. ამის გამო ჯარების მოქმედება, მათი დანაწილება, მეტად ძნელი ხდება. რუმინეთის მთავარი შტაბი ძნელად თუ გაჰბედავს აქ დიდძალ ჯარების გადაყვანას და დობრუჯში მოპირდაპირის წინააღმდეგ ფართო ოპერაციების დაწყებას, რადგან დამარცხებული ჯარების გამოყვანა ამ მიდამოებიდან ყოვლად შეუძლებელი ხდება.

აღმოსავლეთ ბრძოლის ველზე მოპირდაპირე თანდათან უფრო აფართოვებს მოქმედებას. ამასთანავე, მის მოქმედებას, რაც დრო გადის, მეტი სიჯიუტე ეტყობა. მართალია, მოპირდაპირე ჯერაც ტაქტიკურ ხასიათის ბრძოლას აწარმოებს, მაგრამ მის მოქმედებას მაინც სისტემატიურობა ეტყობა. კოველიდან მოყოლებული ტყიან კარპატებამდე იგი თითქმის ყოველდღე სხვა და სხვა ალაგებში იერიშებს აწარმოებს. თანაც, რაც დრო გადის, უფრო მეტი ძალები მიჰყავს იერიშებით და ზოგან საგრძნობელ

შედეგსაც ახწევს. გუშინდელ ოფიციალ დეპეშის გადმოცემით, მოპირდაპირეს კოველის მიმართულებით 4 ბატალიონით დაუწყვია შეტევა და წინა სანგრები უგდია ხელში, ამავე დროს მდ. ბისტრიცაზე ქალ. იეზოპოლოსთან ავსტრიელთ კვლავ განუზრახავთ მდ. გადალახვა. ჩვენ ვფიქრობთ, რომ სწორედ ამ ბრძოლის ასპარეზზე დიდი ამბები მზადდება. ეს ბრძოლის ველი სტრატეგიულად რუმინეთის ასპარეზთან არის დაკავშირებული. რაკი მოპირდაპირე შესძლებს მდ. სერეცის და დუნაის გადალახვას, უეჭველად კოველ-ბროდის მიმართულებით და მდ. ბისტრიცაზე გენერალურ ოპერაციას დაიწყებს. წარსულ მაგალითებიდან ვიცით, რომ გერმანელნი მოპირდაპირეს მანამ არ მოეშვებიან, სანამ ხელსაყრელ პოზიციებს არ ჩაიგდებენ ხელში. ასეთ ადგილებად უპირველესად მდ. სერეცი და მდ. დუნაი უნდა ჩაითვალოს. ვიმეორებთ, აი სწორედ ამ ბუნებრივ სიმაგრეების დაპყრობას ელიან, რომ აღმოსავლეთით გადამწყვეტი ბრძოლა აწარმოვონ. ბესარაბიისაკენ გალაშქრებას აუცილებლივ მდ. ნარიუვკა, ან და ბროდის და კოველის მიმართულება უნდა გამოეხმაუროს. ამ მიდამოებმა უნდა სთქვან პირველი სიტყვა ბრძოლისა; რუსეთის სამხედრო შტაბი, უეჭველია, საპასუხო ოპერაციას დაუმზადებს მოპირდაპირეს და ეცდება, არა თუ ჩაუშალოს წინასწარი განზრახვა, თავის ხელსაყრელადაც გამოიყენოს მათივე გაბედული გეგმა, რუსეთის წინააღმდეგ.

ათინიდან მოსული დეპეშის გადმოცემით, საბერძნეთს კვლავ დაუკმაყოფილებია მოკავშირენი და მათის მოთხოვნილების აღსრულებას შესდგომია.

X.

ომის დეპეშები

8 ქრისტეშობისთვე.

უმაღლეს მთავარსარდლის შტაბისა.

პეტროგრადი. დასავლეთის ასპარეზი. კოველის მიმართულებით, დიდსა და პატარა პორსკის მიდამოებში, მოპირდაპირემ ნაშუადღევის 3 საათზე, ზარბაზნების დაშენის შემდეგ, იერიში მოიტანა, მაგრამ მოვიგერიეთ. ხუთის ნახევარზე მოპირდაპირემ განაახლა შემოტევა უფრო ძლიერის ჯარით, მაგრამ მაინც მოვიგერიეთ. ბინდისას ბრძოლა დასცხრა. მოპირდაპირის ჯარი 4 ბატალიონი მაინც იქნებოდა. შუაღამის 1 საათზე მოპირდაპირემ კვლავ შემოგვიტია პატარა პორსკის მიდამოებში და ერთ-ერთ ჩვენი როტის თხრილები აიღო. 4 ქრისტეშობისთვეს, ღამით, სოფ. კაბაროვცედან ორჯელ გამოექანა მოპირდაპირის ჯავშნიანი ავტომობილი და ჩვენს სანგრებს სროლა აუტეხა. მდ. ბისტრიცაზე, იეზუპოლის მიდამოებში, მეორე ნაპირას გადასვლა კვლავ სცადა მოპირდაპირის მზვერავთა რაზმმა, მაგრამ სროლით შევაჩერეთ. ძველ ლისეცის მიდამოებში ჩვენმა მზვერავებმა სიმარჯვე გამოიჩინეს და ტყვეებიც წამოიყვანეს. ბავერნის სამხრეთ-დასავლეთ მიდამოებში ჩვენს მზვერავებს შეეგება მოპირდაპირის 2 ბატალიონი; ჩვენც ჯარი მივაშველეთ და მოპირდაპირე უკანვე გავაბრუნეთ. მოპირდაპირემ კვლავ შემოგვიტია ძლიერის ჯარით. იერიში ხიშტებით მოვიგერიეთ და 50 დავატყვევეთ. ჩვენი მდევარი რაზმი მტრის სანგრებში შეიჭრა მაღლობზე და ეს მაღლობი დაიპყრო.

კავკასიის ასპარეზი. ყარაქას მთის მიდამოებში, ყიალყითის დასავლეთით 15 ვერსზე, ჩვენი როტა ზურგიდან მოექცა ოსმალების სადარაჯოს, სადაც 50 მეომარი იყო და იერიში მიიტანა. ნაწილი დახოცეს, ნაწილი გაჰფანტეს. ქამადანის მიმართულებით ჩვენი ცხენოსანი მზვერავები ყაზვინ-ქამადანის შარა გზაზე ყუმეხან-მარანის მაღლობებიდან სროლით შეაჩერეს. მეორე რაზმმა ულია-აჯახასაბის მიდამოებში, წინ წაიწია ფალ პან-კას ველამდე, სადაც მოპირდაპირის ძლიერმა ჯარმა შეაჩერა.

რუმინიის ასპარეზი. 3 ქრისტეშობისთვეს, მოპირდიპირე რუმინელთა ჯარის დევნაში ბუზეო-რიმნიკო-სერეტის გზატკეცილის, რკინის გზის და ბატოგუს მიდამოებში, ფილიპეშტის სამხრეთით, იერიშის მოტანას სცდილობდა.

დობრუჯაში მოპირდაპირემ ძლიერის ჯარით იერიში მიიტანა ტესტემელის მიდამოებში მყოფ ჩვენს ჯარზე და ეს სოფელი აიღო.

პეტროგრადი დასავლეთის ასპარეზი. ბროდის სამხრეთ-დასავლეთით მოპირდაპირე ნახევარ საათის განმავლობაში მძიმე ზარბაზნებს უშენდა სოფ. პონიკ ივიცესთან მდებარე თხრილებს, მერე დარაზმულად წამოვიდა ჩვენის თხრილებისაკენ, მაგრამ სროლით უკანვე მივაბრუნეთ თავის თხრილებში. განმეორებითი იერიშებიც უშედეგოთ დარჩა. მდ. ბისტრიცაზე, იეზუპოლის, სელეცის და ბოგოროდჩანი-სტარეს მიდამოებში ჩვენმა მზვერავებმა იერიში მიიტანეს მტრის სადარაჯოზე და ამ უკანასკნელ სოფელში შეჭრა მოახერხეს. მოპირდაპირეს რამდენიმე კაცი მოუკლეს. მტერი უწესრიგოთ გაიქცა, ხელთ ვიგდეთ რამდენიმე ტყვე. ტყიან კარპატებში ბოტოშუს მთის სამხრეთ და დასავლეთ მიდამოებში ჩვენი ძლიერი მზვერავთა რაზმი მარჯვეთ მოქმედებდა.

კავკასიის ასპარეზზე ცვლილება არ მომხდარა.

რუმინეთის ასპარეზზე. თოფებისა და ზარბაზნების სროლაა. რიმნიკ-ბუზეოს მიმართულებით ჩვენი მზვერავები მარჯვედ მოქმედებენ. დუნაის მარცხენა ნაპირას, სოფ. პალიტის მიდამოებში, მოპირდაპირის იერიშები მოვიგერიეთ. დობრუჯაში მარჯვენა ფრთაზე მოწინავე რაზმების ბრძოლაა, განსაკუთრებით ჩვენს მარჯვენა ფრთაზე, სოფ, ჩერნის მიდამოებში და აგრეთვე ბრძოლის ხაზის შუაგულში სოფ. ატმაჟეას მიდამოებში.

შავი ზღვა. 3 გიორგობისთვეს, მოპირდაპირის ჰიდროჰაეროპლანმა სულინს ყუმბარები დაუშინა. ჰიდროჰაეროპლანის მოდარაჯე გამანადგურებელი მფრინავმა რაგოზინმა ძირს ჩამოაგდო. გამანადგურებელი ზღვაში ჩავარდა, მაგრამ მისი ხელში ჩაგდება ვერ მოვახერხეთ.

ლონდონი. საღამოს ოფ. ცნობა. მახლობელ აღმოსავლეთის ასპარეზი. ინგლისის საზღვაო ჰაეროპლანებმა 18 გიორგობისთვეს ბევრი ყუმბარები დააყარეს ლულე-ბურგასის ხიდს, ადრიანოპოლის სამხრეთით და დიდი ზიანიც მიაყენეს.

პარიზი. საღამოს ოფიც. ცნობა. მაასის მარჯვენა ნაპირას ჩვენი ჯარი მარჯვედ მიიწევდა კარერის ტყისაკენ და სოფ. ბეზანვო აიღო. მეტად ცხარე იერიშით წამოვიდნენ გერმანელები საღამოთი პუავრის მაღლობთან, მაგრამ ზარბაზნებით უკუვაგდეთ. ჩვენი ახალი ხაზი მთლიანათ შევინარჩუნეთ. ტყვეები კვლავ მოგვყავს. ეხლა მათი რიცხვი 9 ათასს აღემატება. მათ შორის 250 აფიცერია. აქ დღევანდლამდე ხელთ ვიგდეთ და დავაზიანეთ 81 ზარბაზანი.

სოლუნი. სერბიელთა მთავარ ბანაკის ოფიც. ცნობა. რამდენიმე დღეა რაც ბულგარელები ქალ. მონასტირს ზარბაზნებს უშენენ, ანგრევენ კერძო სახლებს და მშვიდობიან მცხოვრებთ ჰჟლეტენ.

ათანა. მოკავშირეთა სახელმწიფოთა ქვეშევრდომნი ისევ გემებზე არიან შეხიზნულნი. ლამბროსის სამინისტრო მოკავშირეების დესპანებთან მოლაპარაკებას განაგრძობს.

ათინა ზალოკოსტასმა შუადღისას საბერძნეთის პასუხი მოკავშირეთა დესპანებს ჩააბარა გემზე. საბერძნეთის მთავრობა მოკავშირეთა ყველა მოთხოვნილებას აკმაყოფილებს და თან აცნობებს, თესალონიასა და ეპირში მყოფ ჯარს უკვე გაეგზავნა ბრძანება, ნაწილ-ნაწილად გადავიდნენ ადგილიდან ადგილზე, ულტიმატუმის თანახმად.

რიგა. გერმანელთა ბანაკიდან ამ უკანასკნელ დღეებში დიდი ხმაურობა, ყიჟინა, სიმღერა და მუსიკის ხმა ისმის. ამბობენ, ალბად ვილჰელმას ბრძანებას უკითხავენ ჯარს ზავის შესახებო.

სტოკჰოლმი. ნორვეგიიდან ინგლისისაკენ მიმავალი, სურსათით დატვირთული გემი „პალაპდურ“-ი გერმანეთის წყალქვეშამ დასწვა ოკსესთან. ზედმყოფნი გადაარჩინეს და ლანდსკროუში მიიყვანეს.

ხე-ტყით დატვირთული დანიის გემი „სოლონ“-ი, გეტებორგიდან მიმავალი, გერმანელების წყალქვეშამ დაჰლუპა ჰონსტჰოლმის დასავლეთით 25 ვერსზე. ზედმყოფნი გადაარჩინეს.

ტოკიო. ოფიციალად გამოცხადდა, რომ აკრძალულია მოპირდაპირე სახელმწიფოებში წერილებისა, ფულისა და დეპეშების გზავნა. არც ამ სახელმწიფოებიდან გამოგზავნილს ფულსა, დეპეშას, თუ წერილებს მიიღებენ, მოპირდაპირე სახელმწიფოთა ქვეშევრდომთა გამოგზავნილს. ასეთ ამანათებს კონტრაბანდად ჩასთვლიან. ეს განკარგულება არ ეხება დიპლომატიურ წარმომადგენლებს და სამხედრო ტყვეებს. განკარგულება 19 ქრისტეშობისთვიდან ძალაში შევა.

ჟურნალ-გაზეთებიდან

ზავის გარშემო.

ოსმალეთი

სტამბოლიდან იტყობინებიან: ოსმალეთის საგარეო საქმეთა მინისტრმა ხალილბეიმ დეპუტატთა პალატაში ზავის თაობაზე ილაპარაკა. იგი შეეხო გერმანეთის მიერ მოკავშირეთა მიმართ გაგზავნილ საზავო წინადადებას და სიტყვა ასე დააბოლოვა: ჩვენ ვიდოდით სიმართლის გზით და კვლავაც გავყვებით მას. ჩვენ ვემყარებით ალლაჰის მადლს, ჯარის ვაჟკაცობას და ხალხის თავგანწირვას. თანახმანი ვართ ზავი ჩამოვაგდოთ, თუმცა საომრადაც მზადა ვართ.

რუსეთი

მოპირდაპირეთა მიერ წარდგენილ ზავის მოლაპარაკების წინადადების გამო, „დენ“-ი სწერს: ასეთი ზეიმით ზავის შემოთავაზებას მუდამ დიდი მნიშვნელობა აქვს ხოლმე. მოპირდაპირის საზავო წინადადება ნამდვილი სამხედრო ნაბიჯია, რომელიც მხოლოდ გაამწვავებს და ალაფრთოვანებს მოპირდაპირის ქვეშევრდომთ ბრძოლის გასაგრძობად.

გერმანელების ზრახვანი

გაზ. „Daily Mail“-ის ამსტერდამელი თანამშრომელი იტყობინება: ამსტერდამში გერმანელების აგენტები გულმოდგინედ ავრცელებენ უცნაურ ხმას: თუ მოკავშირენი ზავის პირობებზე არ დაგვეთანხმებიან, გერმანელები თავზარდამცემ ომს გააჩაღებენო. გერმანელთა 400 წყალქვეშა გარემოიცავს ინგლისის სანაპიროებს. ჰოლანდიის გემებს მხოლოდ იმ პირობით მისცემენ დასტურს ნავოსნობისას, თუ გერმანეთს ხორბლეულს მოუზიდავენ. მოწამლულ და გადამდებ სნეულებათა ბაცილებით გატენილ ყუმბარებს დაუშენენ ლონდონს და ათასგვარ ჭირს გააჩენენ. გერმანელები უფრო საშინელ საშუალებას იხმარენ, ვიდრე დღევანდლამდე უხმარიათ და სხვა.

ინგლისი

ხარჯთ-აღრიცხვა.

თემთა პალატაში ბონარ-ლოუმ განაცხადა: 1916—1917 წლის ხარჯთ-აღრიცხვა 1,950,000,000 გირვანქა სტერლინგს უდრისო. (გირვანქა სტერლინგი ეხლა 15 მანათია). ყოველ დღიური ხარჯი 5,710,000 გირვანქა სტერლინგს. ეს თანხა არ უნდა გვებევროს, რადგანაც ყოველდღიურად მოკავშირე სახელმწიფოებს 400,000 გირვანქა სტერლინგს სესხათ ვაძლევთო.

ინგლისის საომარი ხარჯი.

ომის დაწყებიდან დღემდე ინგლისს დაუხარჯავს 3,852 მილიონი გირვანქა სტერლინგი.

ჯარის შევსება.

ინგლისის ჯარი, სავალდებულო სამხედრო ბეგრის შემოღების მეოხებით დიდათ იზრდება და 1917 წლისათვის ხმელეთის ჯარი 5 მილიონს მიაღწევს.

საზღვაო ბრძოლა

სტევანგერიდან იტყობინებიან: ჩრდილოეთის ზღვაში მეზღვაურებს შეუმჩნევიათ სამხედრო გემების ქარავანი, 40-დე ვიმპელი სხვა და სხვა ზომისა. ამავე დროს უტზესა და კვიტინგზეს კუნძულების შუა და მათს ჩრდილო-დასავლეთით გემების დიდი ქარავანი შეუმჩნევიათ. მოსალოდნელია აქ დიდი ბრძოლა მოხდესო.

პოლონეთის სამეფო

„Nene Korrespondent“-ი იტყობინება: პოლონეთის სამეფოს რეგენტად დაინიშნა ერცჰერცოგი კარლ სტეფანი. შემდეგ მასვე აირჩევენ პოლონეთის მეფედ. რეგენტის დანიშვნისა და პოლონეთის სახელმწიფო საბჭოს მოწვევის აქტი შობის დღესასწაულებამდე გამოქვეყნდება. სახელმწიფო საბჭოში გერმანეთის კომისარად დაინიშნა ბავარიელი გრაფი ლერხენფელდი.

ზავის გარშემო

Kolnis. Zeitung“-ი გადმოგვცემს გერმანელების მიერ წამოყენებულ ზავის პირობებს.

ეს გაზეთი გერმანეთის სამინისტროს ოფიციალ გაზეთად ითვლება, ამისთვის უფრო სინამდვილით გამოსთქვამს გერმანელების გულის ნადებს. მოგვყავს ნაწყვეტები ამ წერილიდან.

„ზავის ჩამოგდების დროს უნდა ვიხელმძღვანელოთ ბისმარკის პრინციპებით პოლიტიკურ, ეკონომიურ და სტრატეგიულ საკითხებში.

სამშვიდობო ხელშეკრულობამ უნდა უზრუნველჰყოს გერმანეთ-ავსტრია-უნგრეთ-ბულგარეთ-ოსმალეთის სიმკვიდრე. უცხოეთში მყოფ გერმანეთის ქვეშევრდომთა ზარალი მთლიანად უნდა ანაზღაურდეს. ზავის ხელშეკრულებამ შეუძლებელი უნდა გახადოს გერმანეთზე თავდასხმა როგორც აღმოსავლეთის ისე დასავლეთის მხრივ და აგრეთვე ლამანშის მხრიდანაც. საფრანგეთი მუქარას არ უნდა წარმოადგენდეს გერმანეთში შესევისათვის; ამის გამო ლორენში მდებარე ქვანახშირის მაღაროები არასგზით არ შეიძლება საფრანგეთის ხელში დარჩეს. ეს მაღაროები აუცილებლად საჭიროა გერმანეთის სამხედრო ძლიერებისათვის.

საფრანგეთში დაპყრობილ ადგილების დასაკუთრება გერმანეთისათვის ხელსაყრელი არ არის, რადგანაც ასეთი ნაბიჯი ევროპის მშვიდობიანობას მუდამ ომიანობის საფრთხეში ამყოფებდა. მაგრამ გერმანეთის ინტერესების დასაცავად აუცილებლად საჭიროა, რომ ინგლისის ჯარმა დასცალოს კალე და საფრანგეთის სანაპიროები ლამანშთან. სანამ ეს არ მოხდება, გერმანელთა ჯარი საფრანგეთის დაპყრობილ ადგილებიდან ფეხსაც არ დასძრავს.

ბელგიის სამეფო აღსდგება; მხოლოდ სტრატეგიულ, ეკონომიურ და სადამოუნო საქმეში გერმანეთის გავლენას უნდა ექვემდებარებოდეს.

აღმოსავლეთის მხარეს, პოლონეთის სამეფოს აღდგენით, გერმანეთი რუსეთთან საბრძოლველ ხაზს იმოკლებს, რომ მასთან ომი თუ მოხდა, ხელსაყრელ პირობებში მოხდეს. ამას გარდა გერმანეთისათვის აღმოსავლეთში სხვა გარანტიებიც არის საჭირო. აღმოსავლეთში მიჯნების დადებას ბრძოლის ველი გადასწყვეტს.

მოკლეთ რომ ვსთქვათ, გერმანეთს ჰსურს რუსეთის წინააღმდეგ სამოქმედო ასპარეზი შემოიფარგლოს, ბელგია სამხედრო დარგში დაიმორჩილოს, საფრანგეთი მეტად უხერხულ სტრატეგიულ პირობებში ჩააყენოს და ინგლისის წინააღმდეგ სამოქმედო გზიც შეინარჩუნოს საფრანგეთის სანაპიროების სახით“.

უკანასკნელი ცნობები

სტოკჰოლმიდან იტყობინებიან: ოსმალეთის საგარეო საქმეთა მინისტრს ხალილ-ბეის გერმანეთის ზავის წინადადების შესახებ პალატაში სიტყვა წარმოუთქვამს იმავე შინაარსისა, რა შინაარსისაც ბეტმან ჰოლვეგს რაიხსტაგში წარმოუთქვამს; ხალილ-ბეის უთქვამს: ჩვენ სიმართლის გზას მივდევდით და ამავე გზით ვივლით შეწევნითა ალლაჰისათა და უძლეველ ჯარის იმედით. ჩვენ თანახმანი ვართ ზავი ჩამოვაგდოთ, მაგრამ ამავე დროს მზად ვართ ვიომოთო.

—

17 დეკემბრიდან 9 იანვრამდე, საშობაო დღესასწაულების გამო, სათათბიროს სხდომები შესწყდება.

„უტრო როსია“ სწერს: ამ შინაურ ცხოვრების გაჭირვების დროს მეფე იმპერატორმა პეტროგრადი დასტოვა. შეუწყნარებელი მთავრობა შტიურმერისა რამდენიმედ შეცვლილია, მაგრამ ჯერჯერობით სრულებით არ არის მოსპობილი. მშვიდობიანობა ჩამოვარდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როცა პალატის მოთხოვნილება დაკმაყოფილებულ იქნება. ხელმწიფე თავის დღესასწაულის დღეს ფრონტზე ბრძანდებოდა. პეტროგრადში მდგომარეობა ჯანღ ბურუსით მოცულია.

ამ დღეებში მიტროპოლიტს პიტირიმს რესკრიპტს მისცემენ, რომლითაც მოწონებულ იქმნება მისი მოღვაწეობაო.

—

ჩრდილოეთის ზღვაში ორმოცამდე საომარი გემი გამოჩენილა. ამავე დროს გემების რაზმი ჩრდილო დასავლეთით შეუმჩნევიათ. გემებს თან ჰხლებია წყალქვეშა ნავები.

ახალი ამბავი

მთავრობის დაწესებულებანი.

◆ **ერობის საკითხი.** მეფის ნაცვლის თავმჯდომარეობით შესდგა უკანასკნელი კრება ამიერკავკასიაში ერობის შემოღების შესახებ. კრებაზე სხვათა შორის მიწვეულ იქნენ თ-დ აზნ გუბ. წინამძღოლის მოადგილე თ-დი დ. ე. ჩოლოყაშვილი. კრებაზე მოსმენილ იქმნა მთელი ის მასალა, რომელიც საგანგებო კომისიის მიერ იქმნა შემუშავებული. მეფის ნაცვალმა მოიწონა კომისიის დადგენილებანი და კრებას მადლობა განუცხადა ნაყოფიერ მუშაობისათვის. მთელი ეს კანონპროექტი ამ დღეებში გაეგზავნება სახელმწიფო საბჭოს. საბჭოში ამ კანონპროექტს დაიცავს მეფის ნაცვლის წარმომადგენელი.

◆ **პოლიციის კოოპერატივის კურთხევა.** გუშინ დიდის ამბით აკურთხეს პოლიციის კოოპერატივი.

◆ **მომხმ. ამხანაგობა.** გორის მაზრის სოფ. ვარიანის მცხოვრებლებმა შუამდგომლობა აღძრეს თბ. გუბერნატორის წინაშე მომხმარებელ ამხანაგობის „სხივის“ დაარსების შესახებ.

ქალაქის დაწესებულებანი.

◆ **ბოროტმოქმედება.** როგორც კონტროლმა აღმოაჩინა რევიზიის დროს, საქალაქო სასურსათო დუქნის № 3 ადმინისტრაცია და ერთი საჩაიე მორიგებულან ერთმანეთ შორის: პირველი უკანასკნელს ზედმეტ შაქარს აძლევდა და ამ შაქარში ზედმეტ ფულსაც ახდევინებდა. მათ შორის დალალობა გაუწევია ქალაქისავე ერთ აგენტ-ქალს. გამგეობამ დუქნის მთელი შტატი და დალალი აგენტი-ქალიც სამსახურიდან დაითხოვა, ხოლო ადგილობრივს სავაჭრო-სამრეწველო მეთვალყურეს საყვედური გამოუცხადა. კონტროლმა შულგინმა ბოროტმოქმედების აღმოჩენისათვის მადლობა მიიღო.

◆ **ქალაქის გამგეობა** წყლის აბონენტების საყურადღებოდ აცხადებს, რომ ისინი ვალდებულნი არიან წყლის საზომი თბილად შეინახონ ამ ზამთარში. ყინვისაგან საცა საზომი გაფუჭდება, გამგეობა აბონენტების ხარჯით შეაკეთებს.

სხვა და სხვა ამბები.

◆ **ქურდობა** ქალაქში ძლიერ გახშირდა. ქურდები საშინლად გათავხედდნენ, არაფერს ერიდებიან. პირდაპირ შედიან და თავს ესხმიან მკვიდრთ: 1. ლორისმელიქოვის ქუჩაზე მაღაზიის „სვიაზის“ პატრონს ბ. კონოპკოს საღამოს 7 საათზედ ესტუმრა 2 უცნობი პირი. ერთმა მათგანმა შეხსნა ოქროს საათი, ხოლო მეორემ კასიდან 300 მან. ამოიღო და ორთავე მიიმალნენ. 2. გიმნაზიის ქუჩაზე თერძ ავალიანის დუქანს მიაყენეს ეტლი და 1500 მან. ღირებული საქონელი გაზიდეს. 3. ბაგრატიონის ქუჩაზე ნაშუადღევის 1 საათზე გაბუნიასი და კურდღელაშვილის ბინა გაქურდეს და, რაც რამ ჰქონიათ, გაუტაცნიათ.

◆ **ნ. ბარათაშვილის საღამო.** მოვაგონებთ მკითხველებს, რომ დღეს საღამოს 8 საათზე, თავად-აზნაურთა დეპუტატების საკრებულოში (ბელინსკის ქუჩა № 2) პოეტის ბარათაშვილის დაბადების ასი წლის თავის აღსანიშნავად გაიმართება **საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოების** წევრთა ჩვეულებრივი კრება. ბ-ნი პავლე ინგოროყვა წაიკითხავს მოხსენებას: „ბარათაშვილი და ქართული ლექსის ახალი პრობლემები“.

◆ **ფოტოგრაფ ბ. ერმაკოვის** კოლექცია, რომელიც ძვირფას მასალას წარმოადგენს საქართველოს შესასწავლად, პეტროგრადში სურთ გადაიტანონ იქაურ ერთ-ერთ დაწესებულებისათვის და ერმაკოვის მემკვიდრეთ ფასად აძლევენ 50,000 მანეთს. განსვენებულის მემკვიდრეთა ჰსურთ ეს კოლექცია ქართველობას დარჩეს. საისტორიო-საეთნოგრაფიო და წერა-კითხვის საზოგადოებამ ამ გარემოებას ჯეროვანი ყურადღება მიაქცია და განზრახული აქვს ხელიდან არ გაუშვას ასეთი ძვირფასი განძი. მაგრამ საქმეს უსახსრობა აბრკოლებს. საჭიროა ქართული საზოგადოება მიეშველოს ამ დაწესებულებას და შეაძენინონის ეს ფასდაუდებელი განძი.

◆ **ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა მასწავლებელთა** თბილისის წრის საზოგადო კრება დანიშნულია 11 ქრისტეშობისთვეს, დილის $11\frac{1}{2}$ საათზე, პირველ საკლასიკო საქალებო გიმნაზიაში. განსახილველია წლიური ანგარიში, ბალანსი და თანამდებობის პირთა არჩევნები.

◆ **დაკარგული ბავშვი.** შვიდს ამა თვეს მოგვეთვისა ბავშვი. იქნება შვიდის წლის, სახელად ნიკოს ირქმევს, გვარი არ იცის. ხშირათ ახსენებს დუშეთს,—ეროვნებით ოსი უნდა იყოს. აცვია სოფლური წაღები და ნაცრისფერი ბლუზა-შარვალი. ყმაწვილი იმყოფება ჩემთან: ვაგზლის ქუჩა, სასტუმრო „როსტოვი“, პლატონ ნ. ელენტი.

◆ **რედაქციამ მიიღო** სიტყვა-კაზმულ საზოგადოების კრებული „გრდემლი“. კრებული სუფთად და საინტერესოდ არის გამოცემული. შიგ მოთავსებულია ვ. ბარნოვის, აკაკი პაპავას, ა. ჰუმბაძის, ლ. ქიაჩელის, ნ. ლორთქიფანიძის და სხვა ბელეტრისტთა მოთხრობები.

◆ **პარასკევს,** 9 ქრისტეშობისთვეს, „ხარფუხის“ საზოგადო კლუბში გაიმართება კონცერტი, საიმპერატორო თეატრის არტისტის როსტროპოვიჩის ხელმძღვანელობით. კონცერტზედ შესვლა უფასოა.

◆ **ნაკადული.** [illegible] ჟურნალ „ნაკადული“ [illegible] ვანთათვის) ნოემბრის №№ 21—22.

◆ **შეიპყრეს გამოპარული ჯარის** კაცნი ი. ვ. ბელიავი და გ. მ. სულაძე.

◆ **ტრამვაის ქვეშ მოჰყვა** მოწაფე ა. პრიხოდჩენკო და მძიმედ დაშავდა.

◆ **სასტუმრო-რესტორანების პატრონთა** საზ. გამგეობამ უკვე მიიღო 2 ვაგონი შაქარი.

◆ **ყაჩაღებთან შეტაკება.** როგორც თბ. გუბერნატორის კანცელარიას ატყობინებენ თიანეთის მაზრის სოფ. ბორალასმთასთან საერობო დარაჯთა რაზმს შეეყარა მთელი ჯგუფი ყაჩაღებისა. ასტყდა საშინელი სროლა. ყაჩაღთაგან დაიჭრა ორი კაცი, რომელთა ვინაობა ჯერ არ გამოურკვევიათ.

◆ **არყის დაჭერა.** გორიდან თბილისში ტივით წამოუღიათ სხვა საქონელთან ერთად 20 ვედრა არაყი. სატივებზე ტივი გაჩხრიკა პოლიციამ და არაყი ჩამოართვა პატრონს.

◆ **საქართველოს ეგზარხოსმა** დაამტკიცა დიდუბის ტაძრის მნათედ დ. ნახუცრიშვილი. ბ. ნახუცრიშვილი, თუმცა სასურველი კანდიდატია ამ ადგილზე. მაგრამ თვით წესრიგი მნათის არჩევისა დარღვეულია. დიდუბის ტაძრის წინანდელ წინამძღვრების დროს მნათეს ირჩევდა მრევლი, ეხლა ბ-ნ ნახუცრიშვილი ჯერდროებით დანიშნა ექსარხოსმა და ეხლა დაამტკიცა კიდევაც.

თელავი.

ამ დღეებში, ახლად შელამებულზე, გიორგი ბაბოევს სახლში შეუცვივდნენ ბოროტგამზრახველნი და 1000 მან. მოსთხოვეს. ბაბოევმა უარი უთხრა. მაშინ ერთმა დამცემთაგანმა ამოიღო რევოლვერი და ესროლა გიორგი ბაბოევს, მაგრამ ააცდინა და მხოლოდ მის უფროს ძმას გაუკაწრა ოდნავ შუბლი. ამით შეშინებულმა ძმებმა მაშინვე ამოიღეს ჯიბიდან და 100 მან. მისცეს, თანაც დიდი ფიცით ძლივს დაარწმუნეს მეტი არა გვაქვსო.

— იმავე ღამეს სახლში შეუვარდა ერთი ბოროტგამზრახველი, აბელა სახიევს. სახლში მხოლოდ მისი ახალგაზრდა 17—18 წ. ვაჟი შვილი დაუხვდა, მოსთხოვა ფული. ამაზედ სახიევმა უპასუხა: „მამა შინ არა მყავს და მე ფული არა მაქვსო“. ბოროტგამზრახველმა იძრო მის მოსაკლავად სატევარი. სახიევი მარჯვედ დაუხვდა, სტაცა სატევარზე ხელი და თითქმის დაიმორჩილა. დამცემმა როგორც იყო გამოსტაცა თავისი სატევარი და გაიქცა.

სოხუმი.

ბ-ნი ნ. თავდგირიძე აუწყებს ქარ. შ. წ. კ. გამ. საზოგადოებას, რომ სოხუმში უკვე გაუხსნიათ წ. კ. საზოგადოების თავშესაფარი ომიანობისაგან დაზარალებულთა შვილებისათვის.

კობი.

საქართველოს სამხედრო გზაზე დიდი თოვლი დასდო და კობსა და კავკავს შორის გზა შეკრულია.

ოზურგეთი

ქალაქის თვითმართველობა შეუდგა ნატანებსა და ოზურგეთს შუა რკინის გზის შტოს გაყვანას. ამ საქმისათვის ასი ათასი მანეთია გადადებული.

სახელმწიფო სათათბირო

6 ქრისტეშობისთვის სხდომა.

თავმჯდომარეობს **როძიანკო.** მინისტრთა ლოჟაში სამიწადმოქმედო მინისტრი რიტიხი ზის. სათათბირო ერთხმად იღებს წინადადებას, რომ ხელმწიფე იმპერატორს მისალოცად დეპეშა გაეგზავნოს, მისი დღეობის გამო. თავმჯდომარის ადგილს **ბობრინსკი** იკავებს. სხდომის წესრიგში პირველად სასურსათო საკითხის განხილვაა აღნიშნული.

ვორონკოვის აზრით, პურის ვაჭრობაში ანარხიის მიზეზია—სურსათის გატანის აკრძალვა და რეკვიზიცია. ბოლოს, ორატორი აღნიშნავს, რომ სასურსათო საკითხი მოეწყობა მას შემდეგ, როდესაც მთავრობა, ხალხის ნდობით აღჭურვილ პირთაგან იქნება შედგენილი.

12 ს. და 50 წ. სხდომა დროებით შესწყდა. სხდომა განახლდა 2 ს. და 14 წ. თავმჯდომარეობს **ნეკრასოვი.**

კინდიაკოვი მიაქცევს სათათბიროს ყურადღებას, სამხრეთ-აღმოსავლეთის გუბერნიებში მინდვრები დაუთესელდარჩაო.

გულიაკოვი ესდეკების სახელითი აცხადებს, რომ სასურსათო აურ-ზაური მხოლოდ ომის ლიკვიდაციით დასრულდება. სასურსათო საკითხი რუსეთში პოლიტიკურ საკითხად გადაიქცა.

ჩისტოვი ფიქრობს, რომ მტკიცე ფასებმა, ნათესების სივრცე შეამცირა.

გრიმუნინი. დღევანდელი სამიწადმოქმედო მინისტრი, რომელსაც სის-

წრაფით სურს დაბრკოლებანი გადალახოს, საქმეს ვერ მოაწყობს. ასეთ რთულ და სერიოზულ საქმის მოგვარება, მხოლოდ სათათბიროს ძალუძს.

მაკოგონი. მთელი სიმძიმე დღევანდელი მდგომარეობისა სოფელს თავს აწვება და ახალი მინისტრი მადლობის ღირსია, რომ სოფელს ყურადღებას აქცევს.

კარაულოვი იმედოვნებს, რომ ომის განმავლობაში პური სხვა საქონელზე ნაკლებ გაძვირდა. მას ფასი 30 პროც. მეტი არ მოჰმატებია, მანეთის კურსის დაცემაც რომ მხედველობაში მივიღოთ.

3 ს. და 58 წ. სხდომა დროებით შესწყდა. სხდომა განახლდა 4 ს. და 34 წ. თავმჯდომარეობს **როძიანკო.**

გოროდილოვის აზრით, რუსეთის ცხოვრების უმთავრესი ბოროტება გერმანელებია: მათი გავლენა სრულებით უნდა მოისპოს.

რუსინოვი მოითხოვს, რომ მტკიცე ფასები ყველა პირველ საჭიროებათა საქონელზედ იქმნეს დაწესებული.

კამათი სასურსათო საკითხის გამო სწყდება, რადგან საკითხი გამორკვეულად იქმნა აღიარებული.

თავმჯდომარე ეკითხება სათათბიროს: სურს თუ არა მას, რომ ეს საკითხი სათათბიროს წესდების მე-40 მუხლის ძალით იქმნეს მიღებული.

სათათბირო ერთხმად იღებს თავმჯდომარის წინადადებას. დეპუტატთა ერთ ნაწილს სურს, რომ გარდასვლის ფორმულების კენჭის ყრა მომავალ სხდომისათვის გადაიდოს, მაგრამ სათათბირო 117 ხმით, წინააღმდეგ 85-სა ამ წინადადებას უარყოფს.

თავმჯდომარე აქვეყნებს ფრაქციათა ერთი ჯგუფის მიერ წარმოდგენილ შემდეგს ფორმულას:

„ვაღიარებთ რა, რომ სასურსათო საკითხის გარშემო შექმნილი მძიმე მდგომარეობა, შედეგია მუშაობის სისტემას მოკლებულ მთავრობისა და პურის ფასების დაწესებაში რყევისა და დაგვიანებისა, და აგრეთვე საშინაო საქმეთა მინისტრის მიერ დაწყებულ უწყებათა შორის, ყოვლად მიუღებელი ბრძოლისა; აღვიარებდე, რომ არსებული მდგომარეობა აუცილებლად უნდა დამტკიცდეს და ხალხზედ დაწესდეს განსაზღვრული რიცხვი პურისა, რომელიც მან მოკლე დროში უნდა წარმოადგინოს და მით უზრუნველ იქმნეს ჯარი და თავდაცვისათვის მომუშავენი, სათათბირო ფიქრობს, რომ: 1) ჯარისა და ხალხის სურსათით უზრუნველყოფის საქმეში უნდა შემუშავდეს შეთანხმებულ მთავრობის მიერ ერთი მთლიანი გეგმა, და ეს გეგმა სავალდებულო იქმნეს სახელმწიფო დაწესებულებათათვის. 2) ამ გეგმას საფუძვლად უნდა დაედოს, პრინციპი შეურყეველი მტკიცე ფასთა და გადაყვან-გადმოყვანის იდეა, განსაკუთრებულ თათბირის მიერ შემუშავებული.

—

სათათბიროს სხდომის გაგრძელების ანგარიში ნაშუადღევის 5 საათამდე რედაქციას არ მოსვლია.

სამღვდელოთა მომავალს საეპარქიო კრებას

(დამატება მღვ. იხ—შვილის კითხვებს)

საგულისხმიერო და გულმოსაჭიდს კითხვებს უსვამს ღრმად პატივცემული მღვდ. ი. ხატიაშვილი სამღვდელოთა მომავალს საეპ. კრებას. ამ წერილითა მსურს ზოგიერთი კითხვა, მ. ხატიაშვილის მიერ წამოყენებული, შევავსო და სხვა ჩემი მოსაზრებაც მოგახსენოთ. ის 268,684 მ., რომელიც მთავრობამ გადმოსცა საქართველოს ეპარქიის 644 საეკლესიო კრებულთა შორის გასანაწილებლად, არის მოწყალება—ულუფა. მოწყალება ჰნიშნავს ღარიბთა და გაჭირვებულთათვის რაისამე სიკეთის გაცემა-დარიგებას.

ვინლაა ღარიბი, სოფლისა თუ ქალაქის მღვდელი? უეჭველია, პირველის, და არა მეორისა. ქალაქის მღვდლების მატერიალური მდგომარეობა ათჯერ გაუმჯობესებულია, ვიდრე სოფლისა: ა) მათი თვიური ჯამაგირი ხაზინიდგან უდრის სოფლის მღვდლის ორთვიურს (და მეტსაც) ჯამაგირს; ბ) გაკვეთილებიდგან აღებული ჯამაგირიც მიაღწევს რაოდენობით ამავე ჯამს. მხოლოდ სოფლის მღვდლის ჯამაგირი გაკვეთილებიდგან უდრის წელიწადში სამ თუმანს; გ) დღიური შემოსავალი მრევლიდგან ნათლობასა, ჯვარის წერასა, საანდერძოში აღებული ხომ ერთი ათად და ერთი ოცად არის. დაუმატეთ ყველა ამას ის შემოსავალი, რასაც ქალაქის მღვდლები იღებენ მილოცვის დროს ახალ-წელს, აღდგომას და შობას. თუ იტყვით, შრომას ეწევიან და მეტიც [illegible], მე მოგახსენებთ, ჩვენი, სოფლის მღვდელთა, მეტად სამძიმოა ვიდრე მათი; მე ამით ის მინდა მოგახსენოთ, რომ ქალაქის მღვდელნი ღირსნი არ არიან შეტანილ იყვნენ მოწყალების სიაში ფულის განაწილების დროს, და თუ ამა თუ იმ მოსაზრებით ისინი შევლენ სიაში, მაშინ ზემოხსენებული მოწყალება უნდა გაიყოს თანაბრად.

ამ სიძვირის დროს ფულმა დაკარგა თვისი პირვანდელი ღირებულება. თუ ამ სამის წლის წინად მანეთად იყიდდი 10 გირვანქა ხორცს, დღეს ამავე მანეთით იყიდით სამ გირვანქას და უფრო ნაკლებს, მაშასადამე, მანეთი დღეს უდრის 30 კ. როდესაც ზემოხსენებულს 268,684 მან. თანაბრად გაანაწილებთ, თვითეული კრებული მიიღებს არა 417 მანეთის ღირებულებას, არამედ 125 მანეთისას.

ამისთვის, მამანო, აღძრულ უნდა იყოს თხოვნა წინაშე მთავრობისა, რომ რომელიმე საშუალებით. (მრევლის მხრივ, თუ ხაზინისა) გადიდებულ იყოს წლიური მეტი ჯამაგირი. და ბოლოს, რადგანაც ამ კრებას დაესწრებიან მომეტებულათ სოფლელი მღვდელნი, და რადგან ისინი რუსულ ენის შეუწეობით ზედმიწევნით ვერ გამოსთქვამენ სინამდვილეს და გულში ნადებს, სცხვენიათ და სდუმან. კითხვების გარჩევის დროს ბაასი და მსჯელობა ქართულ ენაზე უნდა იქმნეს. აგრეთვე სასურველია დეპუტატის ნათქვამი და ნააზრი რომელსამე ქართულ გაზეთის ფურცელზე იბეჭდებოდეს ხოლმე.

მღ. ილია შანშიაშვილი.

დრამატიულ საზოგადოების საერთო კრება

6 ქრისტეშობისთვე.

(დასასრული)

მოხსენება გამგეობის მოქმედებისა და თეატრის მდგომარეობის შესახებ 2 ხანას შეიცავს: ქართულ თეატრის დაწვამდე და მას შემდეგ. ეხლანდელმა გამგეობამო—ასე იწყება მოხსენება—წინანდელ გამგეობისაგან სულ რაღაც ოთხიოდე მანეთი ნაღდი ფული მიიღო და დიდძალი ვალი. თეატრის საქმის მდგომარეობა სანუგეშოს ვერაფერს წარმოადგენდა, მაგრამ გამგეობის მეცადინეობით და სხვა და სხვა ხელის შემწყობ გარემოებათა წყალობით, საქმე სახეიროდ დატრიალდა და სამშობლო სცენის საქმეები გაჩაღდა; წარმოდგენები ხშირად იმართებოდა, რეპერტუარი, შედარებით, გამდიდრდა, გარდერობი გამდიდრდა და ფულიც ბლომად გაჩნდა. ქართველი თავად-აზნაურობა და „ახალი კლუბი" დიდად უწყობდნენ ხელს თეატრის აღორძინებას ფულის მიცემით და თეატრის მუქთად დათმობით. თეატრში ქართული დასი არა მარტო თითონ მართავდა წარმოდგენებს, არამედ აქირავებდა კიდევაც და შემოსული ფულით თითონ სარგებლობდა, მაგრამ ქართველ საზოგადოებას დიდი უბედურება ეწვია: თეატრი დაიწვა, მასთან ერთად ცეცხლმა შთანთქა მთელი დეკორაცია, ბიბლიოთეკა, გარდერობი და ამ რიგად ქართული დასი ცარიელ-ტარიელი ქუჩაში დარჩა. ამ ხნიდან მოყოლებული სამშობლო სცენის საქმე სისაწყლეს განიცდის; ქართულ დასს არ მოეპოვება ბინა და წარმოდგენების გასამართად ხან ერთ დაწესებულებას მიადგება ბინისათვის და ხან მეორეს. დრამატიული საზოგადოება დავალიანდა და ჯერ ნათლად არა სჩანს, როდის რა ეშველება ქართულ თეატრს. გამგეობა მოხსენებაში ურჩევს საზოგადოებას, თუ როგორ უნდა მოეწყოს სცენის საქმეები. მოხსენების ავტორებს, სხვათა შორის, საჭიროდ მიაჩნიათ, რომ ანტრეპრიზის მოვალეობისაგან განთავისუფლებული იყვეს დრამატიული საზოგადოების გამგეობა. მოხსენებაში, სხვათა შორის, აღნიშნულია, თუ როგორ გაძარცვა გამგეობის წევრმა ავალიშვილმა საზოგადოების კასა. გამგეობა აგრეთვე არ ემადლიერება მსახიობთა დიდ უმრავლესობას და საჯაროდ აღიარებს, რომ ბევრი მსახიობი თავისს ადგილას ვერ არისო.

კრების ზოგიერთ წევრთა დაჟინებით შეკითხვაზე, თუ რა მდგომარეობაშია თეატრის აღორძინების საქმე, გამგეობის წევრმა ბ-ნმა ი. გედევანიშვილმა შემდეგი განაცხადა: თეატრის დაწვის შემდეგ, შეიკრიბნენ ქართველ თავად-აზნაურთა, ქართულ-კულტურულ დაწესებულებათა და ქართულ პრესის წარმომადგენელნი. ხანგრძლივ თათბირის შემდეგ, გადასწყვიტეს შეადგინონ დამოუკიდებელი კომიტეტი, რომელიც თეატრის აღდგენისათვის იზრუნებს. დრამატიული საზოგადოება ამ კომიტეტში შედის როგორც ერთი წევრი. კომიტეტმა აირჩია აღმასრულებელი ბიურო, რომლის თავმჯდომარედ არის გუბერნიის მარშალი თავ. კ. ნ. აფხაზი, მის თანაშემწედ თავ. მ. სუმბათაშვილი, ხაზინადრად თავ. დ. ე. ჩოლოყაშვილი და მდივნად ი. გედევანიშვილი. თავ. კ. ნ. აფხაზს მეფის ნაცვალმა ნება დართო თეატრის აღსადგენად 5 წლის განმავლობაში ფულები შეაგროვოს. ბიურო შეუდგა ფულების შეკრებას, მაგრამ ასტყდა საშინელი ომი და ასეთ დროს თეატრისათვის ფულების შეკრება უხერხულად სცნო ბიურომ. თუ რა მდგომარეობაშია ამ ჟამად ბიუროს კასა ანუ რას გააკეთებს ახლო მომავალში ბიურო, ბ-ნმა გედევანიშვილმა ამის შესახებ ვერა სთქვა რა. მხოლოდ კამათის დროს ის კი გამოირკვა, რომ ბიურო თითქმის სრულებით არას აკეთებს.

მოხსენების განხილვამ ხანგრძლივი საქმიანი კამათი გამოიწვია, რომელ[illegible] დიდხანს გაგძელდა.

ბ-ნ ს. ტარუაშვილის აზრით საზ[illegible] გადოებამ უპირველეს ყოვლისა უნ[illegible] ეცადოს: თეატრის აგებისა, მსახიო[illegible] მომზადებისა, ბიბლიოთეკისა და გ[illegible] დერობის შეძენისა და რეკვიზიტ[illegible] თვის.

ბ-ნი ა. ჭუმბაძე იმ აზრის არის, რომ დრამატიული საზოგადოება ჩამოშორდეს ანტრეპრიზას.

ბ-ნი ხპ. კედია ეხება ფინანსიურ მხარეს და აცხადებს, რომ მდგომარეობა დრამატიულ საზოგადოებისა ფინანსიურად ისეთივეა, როგორც პირველ ხანად იყო, როცა ეხლანდელმა გამგეობამ ჩაიბარა წინანდელი გამგეობისაგან, 4 მანეთამდე ნაღდად და დიდი ვალი. შემდეგ ორატორმა აღნიშნა, რომ ქართული დრამა უნუგეშო ხანას განიცდის, იგი ქუჩა-ქუჩა დადის. ორატორს საჭიროდ მიაჩნია, რომ გამგეობამ, როგორც საქმეში ჩახედულმა, საზოგადოებას უჩვენოს კონკრეტული საშუალებანი ასეთ მდგომარეობიდან გამოსვლისა.

ბ-ნ ი. რამიშვილს საჭიროდ მიაჩნია გამგეობა დანაწილდეს სექციებად და სექციები სხვა და სხვა საქმეებს გაუძღვნენ. ეხლა ცოტა რიცხვია გამგეობის წევრებისა, შეიძლება წევრთა რიცხვი გადიდდეს.

ბ-ნი ი. გედევანიშვილი უპასუხებს ბ-ნ კედიას და აცხადებს, რომ გამგეობამ კონკრეტული საშუალებანი ვერ დაასახელა, რადგან მას არ უნდოდა თავისი საკუთარი აზრი სხვებისთვის მოეხვია თავზე, მით უფრო, რომ გამგეობას ყავლი გაუთავდა და ეხლა სხვები უნდა იქმნენ არჩეულნი. ყოველ შემთხვევაში, საზოგადოებას თუ ჰსურს გამგეობის აზრის გაგება, უკანასკნელი ფიქრობს, რომ: 1) უნდა დაარსდეს პროფესიონალი კავშირი მსახიობთა, 2) გამგეობა უნდა ჩამოშორდეს ანტრეპრიზას, 3) ხოლო თუ გამგეობა მაინცა და მაინც ანტრეპრიზას გაუძღვება, გამგეობიდან გამოყოფილი უნდა იყოს 1—2 კაცი ანტრეპრიზის საწარმოებლად.

ბ-ნი ხპ. კედია ფიქრობს, რომ ჯერ განხილულ უნდა იქმნას გამგეობის წარსული მოქმედება, რომელსაც კრება ან მოიწონებს, ან დაიწუნებს. რაც შეეხება რჩევა-დარიგებას, ეს კრებამ უნდა განიხილოს ახალი გამგეობის არჩევის შემდეგ.

თავმჯდომარე **გ. დ. ჟურული** და მასთან გამგეობის წევრები ეთანხმებიან კედიას.

ბ-ნი გ. გორდეზიანი კითხულობს, თუ რა მოიმოქმედა გამგეობამ თეატრის აღორძინებისათვის.

ბ-ნი შ. მიქელაძე (გამგეობის წევრი), უპასუხებს-რა გორდეზიანს, აცხადებს, რომ ეს საქმე მარტო დრამატიულ საზოგადოების მოვალეობას არ შეადგენს, ეს ეროვნული საქმეა და ამ საქმეს საგანგებო კომიტეტი კისრულობს, რომელშიაც ყველა ქართულ დაწესებულების წარმომადგენელნი შედიან. კომიტეტი სრულებით დამოუკიდებელია დრამატიულ საზოგადოებისაგან.

ბ-ნი ს. კედია აცხადებს, რომ კომიტეტის ბიუროს მოქმედება ნელია და მის გაცხოველებას ადრე არ უნდა მოველოდეთ. ამიტომ მოწვეულ უნდა იქმნას ბიურო და ანგარიში მოეთხოვოს.

გამგეობა კრებას უმარტავს, რომ საზოგადოებას იურიდიულად უფლება არა აქვს ანგარიში მოსთხოვოს ბიუროს, მით უფრო მისი დაბარება არ შეუძლიან.

ბ-ნი ს. დადიანი აცხადებს, რომ საზოგადოებას კრიზი დაუსვამს, რომელსაც ვერაფერს შეჰკადრებს; ამიტომ ორატორი იმ აზრისა არის, რომ კულტურულ დაწესებულებათა კავშირმა მოიწვიოს ბიურო და ანგარიში მოსთხოვოს.

ბ-ნი გ. ჟურული. ვსთხოვოთ ბიუროს, რომ 1 თვის განმავლობაში მოიწვიოს ბიურო და ანგარიში მისცეს მას.

ბ-ნი პ. საყვარელიძე აღნიშნავს, რომ ბიუროს შეკითხვის შესახებ დიდის კრძალვით ლაპარაკობს თავმჯდომარე და ხაზგასმით თხოულობს, რომ არა უგვიანეს 1 თვისა ბიურომ საქმის ვითარება გააგებინოს კომიტეტსა და საზოგადოებას.

წინადადება შეწყნარებულ იქმნა.

კრების გაგრძელება შემდეგისათვის გადაიდვა.

თბილისის ბიბლიოთეკები

(წ.-კ.-ის საზოგადოების საზოგადო კრების საყურადღებოდ).

თბილისი ბიბლიოთეკებით მდიდარი არ არის. მხოლოდ ორი ბიბლიოთეკა არსებობს—ერთი ექიმთა საზოგადოების დარბაზში მოთავსებული და მეორეც სახალხო უნივერსიტეტისა, [illegible] შელნიც მეტ-ნაკლებობით ემსახურებიან მკითხველთა გაფართოებულ, განსაკუთრებით ამ ომის ხანაში, მოთხოვნილებას. ეს ქალაქის შუაგულში, ხოლო განაპირა უბნები იმ თავითვე წყურვილით იქნებოდა მოცული, თუ არა განსაკუთრებული მოღვაწეობა ქ. შ. წ.-კ.-ის საზოგადოებისა. თბილისის განაპირა უბნების ხუთი ბიბლიოთეკა, უმთავრესად, წ.-კ.-ის საზოგადოების თაოსნობით და ნივთიერი საშუალებით არის დაარსებული. ამ ბიბლიოთეკებმა ერთგვარი სამსახური გაუწიეს განაპირა უბნების მცხოვრებთ და განსაკუთრებით კი ქართველობას, რომელიც გარემოებით თბილისის განაპირა უბნებშია მოყოლებული, როგორც მაგალითად, დიდუბესა, ვერასა და ნაძალადევში. ამ ბიბლიოთეკებს ეხმარება ნივთიერად აგრეთვე ქალაქის მართველობაც, მაგრამ საერთო ხელმძღვანელობა, როგორც იდეურის, ისე ნივთიერის მხრით, წერა-კითხვის საზოგადოებას ეკუთვნის. რაში გამოიხატა წერა-კითხვის საზოგადოების მზრუნველობა ამ ბიბლიოთეკებისადმი—ამის განხილვა ძრიელ შორს წაგვიყვანდა. ამ ჟამად ჩვენს განზრახვას შეადგენს მხოლოდ აღვნიშნოთ მრავალი აწინდელი ნაკლი, რომელიც მიუძღვის მთავარ გამგეობას საბიბლიოთეკო საქმის მართვაში. ეს ნაკლი განსაკუთრებით ემჩნევა თბილისის ქართულ ბიბლიოთეკებს და ჩვენც გვსურს მომავალი საზოგადო კრების ყურადღება ამ საგანზე ცოტა მეტ ხნობით შეჩერდეს.

წერა-კითხვის საზოგადოების ბიბლიოთეკები, განსაზღვრულ ეროვნულ კულტურულ მიზნებს ემსახურებიან, ან უკეთ, უნდა ემსახურებოდეს. ეს არის, ქართული მწიგნობრობის და კულტურის გავრცელება ბეჭდვითი სიტყვის საშუალებით ქართველთა შორის. სათანადო წესდება ამას გვეუბნება და ბიბლიოთეკების გამგე-ჭირისუფალთა პრაქტიკული მოღვაწეობაც ამტკიცებს ამ აზრს. სინამდვილეში კი ასე არ არის.

გადაავლეთ თვალი ბიბლიოთეკების წიგნებს, იქაურ კატალოგებს და თქვენ დაინახავთ, რომ ქართული საზოგადოების მიერ დაარსებულ ბიბლიოთეკაში რუსული წიგნები მეტი მოიპოვება, ვინემ ქართული. ამ გარემოებას, რევიზიის დროს, ყოველთვის აქცევს ყურადღებას ბ-ნი მეთვალყურე, მაგრამ შენიშვნა შენიშვნად რჩება, ხოლო კერძო პირები განაგრძობენ რუსული წიგნების შემოწირვას. ვინ უნდა დაუდვას საზღვარი ამ მახინჯ მოვლენას? ორი აზრი აქ შეუძლებელია მხოლოდ მთავარი გამგეობაა ვალდებული იზრუნოს ბიბლიოთეკების გაწმენდასა და გაუმჯობესობაზე. თბილისის ქართული ბიბლიოთეკები დაარსებიდანვე, ქართული წიგნებით, უზრუნველყოფის მხრით ალალ ბედზეა მიგდებული. გამგეობა მოვალეა ყველა ქართული გამოცემის თითო ცალი გაუგზავნოს ბიბლიოთეკას და ახალი გამოცემის შესახებაც ასე მოიქცეს. ამის შესახებ, რამდენადაც ვიცით, გამგეობას ჯერ ლაპარაკიც კი არა ჰქონია, ხოლო სარევიზიო შენიშვნაში ბაბილონად გადაიქცა შემდეგი წარწერა: „რუსული წიგნები სჭარბობს ქართულსაო". ჩვენ არ ვიცით როგორი ოფიციალი სტატისტიკური მასალა მოეპოვება საბიბლიოთეკო სექციას თბილისის ქართულ ბიბლიოთეკების მკითხველთა რაოდენობის შესახებ, მაგრამ სინამდვილე კი მეტად თვალსაჩინოა და არა ერთსა და ორს მოულოდნელ სურათს დაგვანახვებს. ქართული წიგნების ნაკლებობამ გამოიწვია ის მოვლენა, რომ, როგორც გადმოგვცეს, ნაძალადევის ბიბლიოთეკას თავის არსებობის პირველ წლებში, დღიურად თუ 100-დე მკითხველი ესწრებოდა, დღეს ეს რიცხვი 7—15-დე დასულა. როგორ გგონიათ: 7—15 წლის განმავლობაში ბიბლიოთეკის მუდმივი მკითხველი ვერ შესძლებდა ყველა ქართული გამოცემის გადაკითხვას, რომ შემდეგ მხოლოდ გაზეთის წასაკითხად თუ შეიხედავდა სამკითხველოში? ეს მართლაც ასე მომხდარა. გათვითცნობიერებული ქართველი მკითხველნი, რომელნიც გარშემოიკრიბეს თბილისის ქართულმა ბიბლიოთეკებმა, უკანასკნელად იძულებულნი ხდებიან ბიბლიოთეკაში გაზეთის წასაკითხად შეიარონ, ხოლო თუ ქარხანა-სახელოსნოში ან სხვა რომელიმე დაწესებულებაში, სადაც ისინი მსახურობენ, გამოწერილია კერძო ან საზოგადო ხარჯით გაზეთები, მაშინ ასეთი მკითხველი არაფერს დაჰკარგავს თუ ქართულ ბიბლიოთეკას გვერდს აუქცევს და უიმისოდაც იოლად წავა. ეს ტენდენცია საშუალო მკითხველს უკვე ეჩვევა, ვინაიდან ასეთ მკითხველს ერთი გაზეთი უეჭველად [illegible] და-ნარჩენი [illegible] სით წაიკითხავს [illegible] ში. ასეთია საშუალო [illegible] მდგომარეობა, ხოლო ინტ[illegible] წრეები თბილისის განაპირა [illegible] ბიბლიოთეკებს გაურბიან, არ ეკ[illegible] ჩვენ ვიცით, რომ დიდუბის ბიბლიოთეკაში ჯერ ფეხიც არ შეუდგამს ი[illegible] რითად მკვიდრ ორ მწერალსა და საზოგადო მოღვაწეს, ხოლო მეს[illegible] ერთხანს თუ სწყალობდა და დაიარებოდა, დღეს ისიც ჩამოჰშორებია და შორიდან შეჰყურებს მას—თითქოს ქართული კულტურის ბედი და ქართველი მკითხველის გათვითცნობიერება მათი მზრუნველობის სალიტერატურო-სამწერლო ფარგლებს არ უნდა სცილდებოდეს!

ასეთია, მოკლედ რომა ვსთქვათ, მდგომარეობა თბილისის ქართულ ბიბლიოთეკებისა. რაც აღვნიშნეთ, იქიდანაც ცხადი ხდება, რომ არსებული ბიბლიოთეკები ვერ აკმაყოფილებენ მკითხველთა არც ერთ კატეგორიის მოთხოვნილებას. ბიბლიოთეკების გარშემო მეტად ცუდი პირობები იქმნება. შეგვიძლიათ უსაყვედუროთ ადგილობრივ მკვიდრთ თუ შემთხვევით მკითხველ ქართველებს, მაგრამ უმთავრესი ნაკლი მაინც ნაკლად რჩება და ტყუილად ნუ ვიმედოვნებთ, რომ საქმეს მხოლოდ ადგილობრივ ძალთა ამოქმედება უშველიდეს. როდესაც ამას ვამბობთ, სახეში გვაქვს ერთის მხრით ნივთიერი მხარე და მეორეც ისა, რომ თბილისის ქართველი მკითხველი ზნეობრივად უფლებამოსილია, მთავარ გამგეობას მოსთხოვოს ბიბლიოთეკის გაუმჯობესება და განახლება. ერთი და იგივე თბილელი ქართველი, ერთსა და იმავე დროს შედის წევრად მრავალ კულტურულ საზოგადოებასა და ეკონომიურ ორგანიზაციებში. კერძოდ წერა-კითხვის საზოგადოების წევრად, ვეჭვობთ, რომ არ ითვლებოდეს თუნდ ოდნავ გათვითცნობიერებული ქართველი. ადგილობრივი მკითხველნი, ბიბლიოთეკის საქმეში, უეჭველად მთავარ გამგეობის მზრუნველობასა და ჭირისუფლობას უნდა ხედავდნენ, ხოლო კერძო თაოსნობას, ადგილობრივ სახსრის გამონახვასა და საქმისათვის თავის გამოდებას მხოლოდ შემთხვევითი ხასიათი უნდა დაურჩეს. თუ ამგვარი მიმართულება არ მიიღო მთავარ გამგეობის მზრუნველობამ თბილისის ბიბლიოთეკების გაძღოლის საქმეში, მაშინ ერთ დღეს ჩვენ გავხდებით მოწმენი სავალალო მოვლენის: ბიბლიოთეკებს მკითხველი ჩამოშორდება და კულტურული დაწესებულება ჰაერში დარჩება გამოკიდებული. ეს ჩვენი განცხადება არ არის ზერელე და არსებული მდგომარეობის განჭვრეტა ამის არა ერთს საბუთს იძლევა.

მკითხველს ალბად ეხსომება ამას წინად გაზეთებში მოთავსებული სტერეოტიპული ცნობა: თბილისის ქალაქის გამგეობამ, მის წევრის ბ-ნ ათაბეგოვის მოხსენების თანახმად, გადასწყვიტა ვერასა და ავლაბარში ბიბლიოთეკების გახსნა მომავალ 1917 წლიდან და შემდეგ კიდევ სხვა უბნებშიაცო. ამ საგულისხმო ცნობაში ისიც იყო აღნიშნული, რომ გამგეობას მოხსენების მიხედვით თითოეულ ბიბლიოთეკის ხარჯთ-აღრიცხვა 6000 მანეთად აქვს ნავარაუდევი. რასაკვირველია, ქალაქის გამგეობის განზრახვა საერთო კულტურულის თვალთსაზრისით, კარგი და მოსაწონია, მაგრამ კერძოდ ქართულ წიგნისა და წერა-კითხვის ინტერესი ამ შემთხვევაში სრულიად მივიწყებულია და შელახულიც.

როგორც ვიცით, თბილისის ბიბლიოთეკები განაპირა უბნებში დაარსებულია წერა-კითხვის საზოგადოების მიერ ამ 7—15 წლების წინად. მაშინ ქალაქის გამგეობას არ სცხელოდა ბიბლიოთეკებისათვის. დანამდვილებით ვიცით, რომ მას უარუყვია თავის დროზე დიდუბელთა შუამდგომლობა, რომ იქ ბიბლიოთეკის გახსნა [illegible] ნობა ქალაქს ეკისრნა, [illegible] უბნებშიაც. მას მერე [illegible] ხანი გავიდა. ქართულ ბიბლიოთეკებმა მკითხველთა წრეები გაიჩინეს. ადგილობრივად გაჩნდა და საძირკველი ჩაეყარა ბიბლიოთეკების გულშემატკივარ მუდმივ თანამშრომელ პირების ყოლას. რასაკვირველია ყველა ეს ხდებოდა არა ფართე სარბიელით, მაგრამ წ.-კ. საზ. ღვაწლი ამ შემთხვევაში მაინც მეტად სასარგებლო და დაუფასებელია. ამდენ ხანს, უნდა აღვნიშნოთ, ქალაქის გამგეობაც ეხმარებოდა წ.-კ. საზოგადოებას ნივთიერად, მაგრამ ეს დახმარება შედარებით წვეთი იყო ზღვაში. ქალაქის შედარებით მდიდარ სალაროს კულტურულ საქმისათვის მეტი თანხა უნდა გაეღო. იმის ნაცვლად, რომ ქალაქს წ.-კ.-ს საზოგადოებასთან შეთანხმებით ემოქმედნა არსებულ ბიბლიოთეკების გასაუმჯობესებლად, ის ერთი დაკვრით 6000 მანეთიან თანხას სდებს ახალი ბიბლიოთეკების გასახსნელად და, რაც დიდი უმადურობაა—ის ასეთი ნაბიჯით სცდილობს გამო[illegible]ინოს ადგილობრივ წ.-კ.-ს საზოგადოების მიერ მომზადებული ნიადაგი და [illegible] ვალი წლის გამოცდილება. [illegible] აზრია ჩაქსოვილი ასეთ განზრახვაში, [illegible] ნებ, ყველასათვის ცხადი უნდა იყოს. ქალაქის გამგეობა თვის დიდი თანხით [illegible] გად მოწყობილ ბიბლიოთეკებს [illegible] ამრავლებს, ქართულ [illegible] ბიბლიოთეკებს წლობით შექმნილ მკითხველებს ჩამოაცილებს და ამ გზით [illegible] ქართველების მიერ დაწყებულ კულტურულ მუშაობას ქალაქის განაპირა უბნებში. განაპირა უბნები არც ისე მდიდარია მკითხველებით, რომ ქ[illegible] ორ-ორი ბიბლიოთეკა იყოს საჭირო. მთავარმა გამგეობამ და მომავალმა საზოგადო კრებამ ამ გარემოებას განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიაქციოს და ქართული განაპირა ბიბლიოთეკები იმდენად უნდა გაამდიდრონ ქართულ წიგნებით და იმდენი კომფორტით მოაწყონ, რომ ქალაქის ბიბლიოთეკებმა ვერაფერი დააკლონ და მეტოქეობა ვერ გაუწიონ. ზემოდ დასახელებულ ნაკლს ზედ ერთვის ბინის საკითხიც. ბიბლიოთეკისათვის ბინა უმთავრესია. თბილისის ქართული ბიბლიოთეკები ამ მხრით მეტად კოჭლობენ. ბიბლიოთეკას ესაჭიროება მდიდარი ინვენტარი, კარგი ნათელი ბინა, შუაგული ადგილი, მაგრამ ყველა ეს დიდ თანხასა და საქმისათვის თავის გამოდებას შეუძლია. განსაკუთრებით უკანასკნელ გარემოებას უნდა მიექცეს ყურადღება. ბიბლიოთეკის საკითხი ჩვენში ყოველ მხრივ შესწავლასა და თადარიგს თხოულობს. მთავარი გამგეობა ადგილობრივ შემთხვევით შემდგარ გამგეობის წევრებს ანდობს ბიბლიოთეკების მთელი საქმეების გაძღოლას და თვით მისი ხელი და შემოქმედება იქ ნაკლებად მოსჩანს, რაიც შეუწყნარებელ დაუდევრობად მიგვაჩნია.

სარევიზიო შენიშვნები ყოველთვის მშრალი, ზერელე და საქმის გაუცნობლობის შთაბეჭდილებას სტოვებს. საქმე კი მოითხოვს, რომ შენიშვნები საქმის სიყვარულის ერთ ფრიად და გარემოების ერთგულ ცოდნა-დაკვირვების ბეჭედს ატარებდეს, რომ ამდენი ხნის ამაგმა ტყუილად არ ჩაგვიაროს და ქართული წიგნი და კულტურა ჩვენს დედა-ქალაქში არ დამცირდეს. წ. კ. ს. ბიბლიოთეკებს აუცილებლად უნდა ავაშოროთ აწინდელი ნაკლი და დაუკმაყოფილოთ მთავარი საჭიროებანი. ასეთებია: 1) შევსება და გაფართოება ქართულ წიგნების განყოფილების არსებულ და ახალ ყველა ქართულ გამოცემებით, 2) გამოწერა ყველა ქართულ ჟურნალ-გაზეთებისა, 3) გამოწერა რუსულ კავკასიურ ჟურნალ-გაზეთების და რუსეთის ერთი-ორი ცნობილი გაზეთისა და ჟურნალისა, 4) მეტი მჭიდრო კავშირის დაჭერა მთავარ გამგეობის მიერ ბიბლიოთეკის საქმეებთან და მისი თაოსნობით და ხელმძღვანელობით ადგილობრივ გამგეთა და გამგეობის წევრთა კრების მოწვევა, 5) შესაფერი ბინების შოვნა-დაქირავება და 6) არაჩვეულებრივად გადიდება ბიბლიოთეკების დასახმარ თანხებისა.

ყველა ამ საკითხების მოგვარება და გადაჭრა დამოკიდებულია მომავალ საზოგადო კრებაზე და იმაზე—თუ როგორ შეხვდებიან ჩვენს წერილს თბილისის ქართული ბიბლიოთეკების გამგეობათა წევრები და საერთოდ მკითხველები. ჩვენ ვიმედოვნებთ, რომ შეთანხმებული აზრი და საერთო მოქმედება თავისას იქმს და ერთხელაც ქართული ბიბლიოეთეკების მდგომარეობა გამოკეთდება და დაიჭერს საპატიო ადგილს, რომელიც მათ ეკუთვნით წესით საქართველოს დედა-ქალაქ თბილისში.

დ. არონიშიძე.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სოფელს უშველოთ!

ჩვენ გვიკვირს თუშ-ხევსურების აწიოკება. უკაცობამ გაათამამა მთიელი მგლები და უმწეო სოფლებს აწიოკებენ. განა მარტო ეხლა იწყო მთაში ეს ტაციობა!

ვინც პირიქით თუშეთში ყოფილა, იმას ხშირად ჰსმენია და უნახავს თუშ-ხევსურთა დაწიოკება-დარბევის გოდება. დღე-მუდამ მდევრის სახით არგუნის, სუნჯის, ანდიის-კოისუს და შატით-ხუნძახის ხეობებში ჰნახავდით ათ-თორმეტ მოხეტიალე თუშ-ხევსურს; მოსამართლედან მოსამართლესთან დაიარებოდნენ, კვალის ძებნით სოფლიდან სოფელში გადადიოდნენ, ყველაფერს გეხულობდნენ, ყველაფერს პოულობდნენ, მაგრამ ნაქურდალის უკან დაბრუნებას კი ვერასდროს ეღირსებოდნენ ხოლმე.

ამ სტრიქონების დამწერი წავადექ ბოქაულის სამმართველოში შემდეგს სცენას: 12 გულგადაღლილი ხევსური, შუა იანვრის დღეებში ქართულად შესჩივოდნენ და დანაკარგ 20 სულ ხარ-ძროხის კვალს და მინას უსახელებდნენ. შემთხვევით იმ დროს შევედი სამმართველოში, როდესაც ერთი მოხუცი ხევსურთაგანი უსახელებდა სოფელს და მის ახლო ტყეს: იქაა დამალული ჩვენი დანაკარგი, მაგრამ მამასახლისი არ გვიგდებს ყურს და მტაცებლებიც არ გვანებებენო.

თარჯიმანი რუსულად გადასცემს ბოქაულს ბ. პეტროვს: მართალია, დავკარგეთ ეს საქონელი, კვალსაც მივყევითო, მაგრამ მერე აგვერია და არ ვიცით, სით გარეკეს ხარ-ძროხებიო.—თუ არ იციან, მაშ რაღას მოსულანო,—შეუტია ბოქაულმა და კარები უჩვენა. შეეცოდნენ საბრალონი და ვერ გავიგოთ ბოქაულის რისხვის მიზეზი.

— უკაცრავათ,—მოვახსენე ბ. ბოქაულს,—ეს ხალხი ასახელებს სოფელს, მის ახლო ტყეს, სადაც ეს საქონელი წუხელის ება, თარჯიმანი კი სულ სხვას მოგახსენებთ-მეთქი. ბ. ბოქაული დიდათ განრისხდა, ჩამოიღო მათრახი და ისე დაამჯერლა თავისი თარჯიმანი, რომ ცოცხალმკვდარი ძლივს გავაგდებინე ხელიდან.

— დიდათ მეეჰვებოდა ამ კაცის სიპატიოსნეო და დიდი მადლობელი ვარ, რომ თვალები ამიხილეო.

შეჯდა ცხენზე, გაიყოლა ხევსურები და მეორე დღეს ხევსურებმა დიდი მადლობა გადაუხადეს დახმარებისათვის.

დღე ერთია და ამისთანა ამბები ათასი. ბოლოს მეფის ნაცვალიც კი შეაწუხეს მთიელებმა და დახმარება ითხოვეს.

ამ შორეულ ამბებს შევეჩვიენით, ამ შორეულ მხარის უბედურებას შევეურთდით და თითქოს ბუნებრივად ვთვლით. ბრძოლა არსებობისათვის მთაში უფრო მკაცრათ უნდა იყოს წამოყენებული და არაფერი გვაკვირვებს.

მაგრამ მივიხედ-მოვიხედოთ ახლო-მახლო, იქნებ, ნაკლები გაჭირვება არ აკლიათ ბარელებს, მაგრამ აქაურ უბედურებათ თავს არავინ უყრის, ერთ დიდ ამბათ არავინ აქცევს და ამიტომ ბევრი რამ იფარცხება.

ქსნის და არაგვის ხეობათა შესართავი ადგილები მომთაბარე თათრებით არის სავსე. ვინ მოსთვლის, რამდენი კვალი მივიდა ნაქურდ საქონელ-ცხენისა ამათ ბინებზე, ვინ მოსთვლის, რამდენი კაცი მოკვდა... მათი შიშით ცხენი ვერავის გაუჩენია, კარგი ხარ-კამეჩი და სხვა. ვისაცა ჰყავს, რომ იტყვიან, კუდზე მობმულები არიანო, სწორედ ასე უდგანან ყარაულად. არას ვიტყვით ჰერნახულის გაფუჭებაზე, მოძოვებაზე, სათიბებში ქურდულად შერეკვაზე, სიმინდის და ხილ-ყურძენის პარვაზე.

ერთს ხანობაზე სოფ. წილკანმა წეეროვან-გოროვანმა და ნატახტარმისაქციელმა კიდეც მოისურვეს მებატონეებისთვის თვით გამოერთმიათ ეს საძოვარი ადგილები და თვით ეხადათ იმ საბალახეს ქირა, რასაც ზემოხსენებული თათრები იხდიდნენ. მაგრამ აყაყანება უშედეგოდ დარჩა, რადგანაც არც მემამულეებმა გამოუცხადეს თანაგრძნობა გლეხობას, ვერც თვით ხალხმა მოაბა ბოლო ამ კეთილ განძრახვას.

დღემდის დიდს ზარალს იტანს ამ თათრებისგან ხალხი, დიდს ხარჯს იხდიან ამათ სასარგებლოთ აქაურები. სულ რაღაც სამ დღეს წინათ სოფ. ნატახტარის მინდვრიდგან, დღისით, მზისით, მივიდა თოფ-ხანჯლიანი ორი თათარი საქონელში, ორი მწყემსი ბალღი შეკრეს თოკით, შესხდნენ ცხენებზე და სამი, სულ უკანასკნელი, სამოცი თუმნად ღირებული ცხენი წაუსხამთ. სოფ. გალავნიდგან ამ დღეებშივე გამოუყვანიათ ბოსლიდგან ცხენი და კვალი არაგვის მარჯვნივ გადმოსულა. სოფელ ესედიდგან გამოუყვანიათ ბოსლიდგან უშობელი და კვალი იქვე მიაკვლიეს, მცხეთის ბოქაულს ხირცი და ერთი თათართაგანი დუშეთისკენ გაუსტუმრებია; გუშინ ძალისლები ჩიოდნენ, ესე მთელი ღამე ყარაულად ვდგევართ და ისე ვინარჩუნებთ საქონელსაო.

კაცი აღარ არის სოფელში და ამ ნაძირალებმა მეტად გაბედულად იწყეს თარეში. წინადაც ძნელი იყო მათთან ბრძოლა, რადგანაც თათრების ბალღებიც კი შეიარაღებულნი არიან, ჩვენს სოფლებში კი ჟანგიანი თოფიც კი არ მოიპოვება.

არა მგონია ამ თათრებში არ ერიოს პატიოსანნი და შეგნებულნი. საჭიროა საზოგადოებრივი დახმარება, საჭიროა დეპუტაციის სახით მისვლა ამ ბინებზე და ახსნა, რომ დღეიდგან ასეთი ქცევა ჩვენში შეუწყნარებელი უნდა იყოს. თუ არ შეისმინეს და მათი ჯიელები არ მოსპობენ ღამე და დღე ასეთ თავხედურ თარეშს,—არავის ახსოვს დღე, გზის პირად, ცხენები წაერთმიოსთ მწყემსებისთვის, — ეს თავხედობა ამ უბედურ დროის შედეგია,—მაშინ უნდა კვლავ გააახსენოს ხალხს თავიანთი უწინდელი გადაწყვეტილება და ახლო-მახლო სოფლებმა უნდა გაინაწილონ ეს ადგილებიც და მისი ხარჯებიც. იმდენად შეწუხებულია ხალხი, რომ ის სოფლებიც კი, რომელნიც თავის სიცოცხლეში საქონელს ვერ მოჰრეკავენ აქ საბალახოდ, ამბობენ, ჩვენც მივუდგებით ხარჯებშიო.

უშველეთ, ვისაც შეგიძლიანთ, მახლობელ სოფლებს. 3 ქრისტეშობის თავხედობა, უპასუხოდ დატოვებული, ამ ნაძირალებს წააქეზებთ და იქნება ახლა ოჯახებშიაც დაიწყონ შევარდნა, ძარცვა.

თათრებს კი ვეტყვი, არ არის კარგი დაბეჩავებულების დაჩრიყვება. ასეთი საქციელი ბიჭობაში ვერ ჩაგეთვლებათ.

ლ. მგზავრი.

ხმა სამეგრელოდან

ჩვენს გაზეთებში ბევრი იწერება საზოგადო გაჭირვებაზე და მით უმეტესს სოფლის უმწეო მდგომარეობის შესახებ. მეტი არ იქნება გიამბოთ, რა უბედური და გაჭირვებულ მდგომარეობაში იმყოფება სოფელი. სოფელი გამოყრუებულია, ახალგაზდობა აღარ მოიძებნება, არიან მხოლოდ მოხუცნი, დედა-კაცები და ბავშვები. სიძვირეზედ ლაპარაკი ხომ მეტია. ყველაზედ საყურადღებო არის მხოლოდ ერთი რამ: ყოველი კაცი ამ ომის დაწყებიდან ცდილობს რაც შეიძლება, მეტი ფული შეიძინოს. ამ სურვილს შეძენისას ძარცვა-გლეჯის ხასიათი ეძლევა, განსაკუთრებით სოფელში; მოძრაობის დროს, როცა გლეხობამ თავად-აზნაურობას ბოიკოტი გამოუცხადა და მათი მიწები არ დაიმუშავეს, ამ დროს ამ უმუშევარმა ელემენტმა ზოგან ასეთს გზას მიაგნო: შეადგინეს წრე, გამოიწერეს სამუშაო იარაღები და დაიწყეს საერთო ძალით ერთმანეთის მიწების დამუშავება; ამითი თვითონაც შეეჩვივნენ მუშაობას და შიმშილსაც თავი დააღწიეს. სწორეთ ახლა არის საჭირო სოფელში ასეთი წრის შედგენა, სულ ერთია ვინ ითავებს ამ დიდ საქმეს, მხოლოდ საჭიროა მოხდეს ეს, რაც შეიძლება ჩქარა, მერე გვიან იქნება, რადგანაც მუშის ხელ-ფასის სიძვირით ორი მესამედი ყანებისა დაუხნავ-დაუთესავი დარჩება, ეს გამოიწვევს შიმშილობას, და თუ კიდევ ამაზე მეტად გაგვიძვირდა სიმინდი, ცხოვრებაც ძლიერ გაგვიჭირდება.

ამ საქმის მოწყობას არ უნდა მიეცეს ისეთივე ხასიათი, როგორიც ჰქონდა მოძრაობის დროს—მემამულეების კავშირს. ამ საქმის გარშემო უნდა შეერთდეს ყველა, განურჩევლად წოდებისა. ერთის სიტყვით, სოფელმა უნდა იკისროს ერთმანეთის დახმარება.

ერთი რომ მუშები ძლიერ ცოტაა სოფელში და თუ არის, ძვირად ღირს. (დღეში 2—3 მანეთი). და ამ მდგომარეობაში კი, დაუხმარებლად, ვინც უნდა იყოს, ყანის დამუშავებას ვეღარ შესძლებს და ეს გამოიწვევს შიმშილობას და უბედურობას. ყველაზე უფრო დაისჯებიან ქვრივ-ობლები და ღარიბნი.

კოკინია.

წერილი ხარკოვიდან

(ნიკ. ბარათაშვილის დაბადების 100 წ. თავი).

27 ნოემბერს ხარკოვის სათვისტომომ გამართა სალიტერატურო-სამუსიკო საღამო, ნ. ბარათაშვილის დაბადების 100 წლის თავის აღსანიშნავათ. ეს საღამო მით უფრო საგულისხმო იყო, რომ ამ საღამოთი რუსეთის საზოგადოებას შეძლება მიეცა გაეცნობოდა ქართ. მწერლობას, მუსიკას და განსაკუთრებით ბარათაშვილს.

საღამოზედ მოწვეულ იქნენ თითქმის ყველა პროფესორები ხარკ. უმაღ. სასწავლებლებისა, წარმომადგენელნი კულტურულ საზოგადოებათა, ყველა სათვისტომოთა, უკრაინელ, პოლონელ ორგანიზაციებისა, პრესისა, მუშათა ორგანიზაც. და სხ.

საღამოს პროგრამა საგულისხმეროდ იყო შედგენილი და საუცხოვოთაც ჩაიარა. სცენას ამკობდა ყვავილებით და ტოტებით შემკული ნ. ბარათაშვილის სურათი, საუცხოვოდ შესრულებული სტ. კოტეტიშვილის მიერ. საღამო მოკლე სიტყვით გახსნა პროფესორმა ი. ნ. გლივენკომ. შემდეგ დაიგუგუნა „მრავალჟამიერ“-მა და დაიწყო რეფერატების კითხვა. ქ. ს. ცაგარელმა (ავტორმა „Так говорил Заратустра—Сын“) წაიკითხა რეფერატი და განმარტა ბარათაშვილის პესიმიზმი და აღნიშნა ის, თუ რამ გამოიწვია მასში პესიმისტური მიმართულება. რეფერენტის აზრით, პესიმიზმი ისეთ მხიარულ ხალხისათვის, როგორც ქართველობაა, რომელიც დედამიწის ერთ-ერთ საუცხოვო კუთხის ზურგზედ მშვენიერ კოლხეთის ცხოველმყოფელ მზის ქვეშ ცხოვრებს, თითქმის, რომ შეუწყნარებელია. ბარათაშვილის პესიმიზმს კი დასაბამი უნდა მოეძებნოს სხვაგან, ისტორიულ მომენტებში. როდესაც საქართველო შეუერთდა რუსეთს, როდესაც ქართ. ინტელიგენცია ახალ ატმოსფერაში მოჰყვა, წარსული გზაკვალი, რომლითაც აქამდის ვიდოდა, დაჰკარგა და, თითქოს ჯავრის გასაქარვებლადაო, ინტელიგენციამ ხელი მიჰყო ლხინსა და ქეიფობას, აი, სწორედ ამ ვაკხანალიის დროს დაიბადა ბარათაშვილი, ადვილი გასაგებია, თუ რათ იყო იგი ცოტათ თუ ბევრად პესიმისტურ მიმართულებისა.

გ. ს. ახვლედიანმა გააცნო საზოგადოებას უმთავრესი მოტივი ბარათაშვილის პოეზიისა. რეფერატი იყო მარტივი და ადვილი გასაგები უცხო საზოგადოებისათვისაც და დიდი ინტერესი გამოიწვია საზოგადოებაში. კარგი იყო ჭირაქაძის რეფერატი „ბარათაშვილის პოეზია“.

რეფერატები რუსულად იქმნა წაკითხული. შემდეგ წაკითხულ იქმნა ბარათაშვილის ლექსები, როგორც ქართულად, ისევე რუსულად. სტუდ. მოსეშვილმა ისეთ აღფრთოვანებით, ლამაზად და ნამდვილ ქართული დიქციით წაიკითხა როგორც თავისი ლექსი, ისე ბარათაშვილისა, რომ თუმცა უცხო საზოგადოებას ნაკლებ ესმოდა ქართ. ენა, მაგრამ რეფერატების და რუსულად თარგმნილ ლექსების მიხედვით ალლო აუღო ქართულად წაკითხულ ლექსებს და მხურვალე ტაშით დააჯილდოვა ჩვენი ახალგაზდა მგოსანი (შემსრულებელი ამ ლექსთა). შიგა და შიგ საუცხოვოდ მომზადებული ქართ. გუნდი ასრულებდა ქართულ სიმღერებს: „მრავალ ჟამიერ“, „კრულ იყოს“, „ნანა“, „რერო“ (ფალიაშვილის კომპოზიც.) და სხვა. გუნდი მწყობრად და საუცხოვოდ ასრულებდა ამ სიმღერებს. ლოტბარობდა სტ. ვანო ბიწკინაშვილი. საზოგადოება განუწყვეტლივ ბისსზე იწვევდა გუნდს და ლოტბარს. საზოგადოებას მოეწონა ბიწკინაშვილის მძლავრი და სასიამოვნო მოსასმენი ხმა, რომელმაც „სოლო“ შეასრულა: „სულო ობოლო“, „მხოლოდ შენ ერთს“ და სხვ. საჭიროა ამ ახალგაზდას მიექცეს ჯეროვანი ყურადღება ქართ. საზოგადოების მხრივ, რათა შეძლება მიეცეს ხმის დამუშავებისა.

საღამოზედ იყიდებოდა ბარათაშვილის ლექსთა კრებული რუსულად და მისივე სურათები. საზოგადოება ფრიად ნასიამოვნები დაიშალა. ამ საღამოზედ დამსწრე მართლაც რომ გრძნობდა, რომ საქართველო არ გათელილა, არ მომკვდარა და არც სძინავს. სასიამოვნოა, როდესაც ქართ. ახალგაზდობა უცხოეთში სცდილობს არა მარტო მას, რომ თვით შეისწავლოს სამშობლო კულტურა, ლიტერატურა, მუსიკა, არამედ კიდევ სცდილობს გააცნოს უცხო საზოგადოებასაც, რომელსაც ნაკლები წარმოდგენა აქვს ქართ. კულტურაზედ. ახალგაზდობა სცდილობს დაანახოს სხვასაც ის ძვირფასი მარგალიტი, რომელიც საქართველოს ძვირფას განძს შეადგენს, გააცნოს დიდებული მნათობნი საქართველოისანი და სხვ. სასიამოვნოა ასეთი საღამოები უცხოეთში. ქართ. სათვისტომოს კიდევ ვურჩევ, ისარგებლოს ვანო ბიწკინაშვილის საუცხოვოდ მომზადებულ გუნდით და გამართოს ქართ. კონცერტი, რადგანაც ამ საღამოს საზოგადოება ძლიერ დაინტერესდა ქართულ სიმღერებით.

მილიონი.

საგურთალოს თეატრი

საგურთალოს ქართ. წარ. მმართვ. წრემ, ამ მოკლე ხანში დიდი ნაბიჯი გადადგა. ორი წელიწადი არ არის, რაც ეს წრე არსებობს და დღევანდლამდე თითქმის განუწყვეტლივ მართავდა წარმოდგენებს. საზოგადოება მუდამ საკმაოდ ესწრებოდა, მით უმეტეს როცა ისტორიული პიესა იდგმოდა. ამ პაწია სცენაზე ხშირად მიუღიათ მონაწილეობა ჩვენს გამოჩენილ მსახიობთ: ბ-ნ ვ. აბაშიძეს, ე. ჩერქეზიშვილს, ნ. ჯავახიშვილს გოცირიძეს და სხ.

საზოგადოდ უნდა ითქვას, რომ პიესები ყოველთვის მწყობრად მიდიოდა, მხოლოდ ის იყო, რომ სცენისა და დარბაზის სივიწროვე მეტად უშლიდა ხელს. ხსენებულ წრის გამგეობამ ყურადღება მიაქცია ამ გარემოებას და გადავიდა უფრო მოხერხებულს და ფართო შენობაში, სადაც საკმაო სცენაა და დარბაზიც ოთხასამდე სულს იტევს.

ეს შენობა აკურთხეს კვირას, 4 ქრისტეშობისთვეს და საღამოს წარმოდგენის დაწყებამდე ბ-მა იოსებ იმედაშვილმა მოკლედ გააცნო საზოგადოებას თეატრის ისტორია და მნიშვნელობა თეატრისა ქალაქის განაპირა უბნებში. სეზონი გაიხსნა ისტორიულ პიესა „სამშობლოთი“. პიესა დადგმულ იქმნა ვინარმანიძის რეჟისორობითა და კ. ყიფიანის მონაწილეობით. ბ-ნი კ. ყიფიანი ლეონიძის როლს ასრულებდა, ხოლო ვინარმანიძე—ლევან ხიმშიაშვილისას. წარმოდგენას ხალხი აუარებელი დაესწრო და ბევრნიც, უადგილობის გამო, უკან დაბრუნდნენ პიესა კარგად იყო დადგმული.

იმერელი.

ღია წერილი

თ. შალვა ლადიანს.

თქვენ მიერ მოყიდულ შავქვიან მამულის გამო ჩვენს შორის ატეხილ დავის გასარჩევათ, გთხოვთ გამომყვეთ სამედიატორო სამართალში. ვადად გაძლევთ სამ კვირას. ჩემს მედიატორეებად ვასახელებ: ნიკო ანტონის ძე ხვედელიძეს და ევსევი დავითის ძეს თოდუას. ვინც გამტყუნდება, ომში დაჭრილთა სასარგებლოთ გადაიხადოს 25 მანეთი. საქმე უეჭველათ ჭიათურაში უნდა გაირჩეს.

ა. ა. ხარჯველაძე.

ჭიათურა.

რედაქტორ-გამომცემელი
ხანდრო ფანცხავა.

ამიერ-კავკასიის რკ. გზის

მატარებლების მიმოსვლა

(დრო ნაჩვენებია თფილისის)

თბილისიდან გადის:

ბათუმისკენ	საფ.	№ 3,	11.03	დილ.
„	სამგზ.	№ 9,	10.33	საღ.
ბორჯომისკენ	სამგზ.	№ 19,	3,20	დღ.
„	„	№ 17,	8.27	დილ.
გორისაკენ	სამგზ.	№ 61,	9.10	დილ.
ბაქოსაკენ	ჩქარ.	№ 6,	11.13	დილ.
„	სამგზ.	№ 8,	3.54	დღ.
„	საფ.	№ 4,	9.28	საღ.
ყარსისაკენ	სამგზ.	№ 4-3,	11.13	საღ.
თელავისაკენ		№ 4,	8 „ 58 „	დილ.

თფილისში მოდის:

ბათუმიდან	სამგზ.	№ 10,	9.52	დილ.
„	საფ.	№ 4,	8.38	საღ.
ხაშ.-ბორჯ.	სამგზ.	№ 20,	7.43	დილ.
„	სამგზ.	№ 18,	10.12	საღ.
გორიდან	სამგზ.	№ 62,	6.34	საღ.
ბაქოდან	საფ.	№ 3,	10.08	დილ.
„	სამგზ.	№ 7,	4.12	საღ.
„	ჩქარ.	№ 5,	8.48	საღ.
თელავიდან		№ 3, . 6 „	24 „	საღ.
ყარს-ჯულფ.	საფ.	№ 3***,	8.10	დილ.

1917 წ. მიიღებ ხელის მოწერა

დასურათებულ საყმაწვილო ჟურნალ

„ნაკადული“-ზე

წელიწადი მეთორმეტე

ჟურნალი „ნაკადული“ გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით, საგანგებოდ მოწვეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით.

ჟურნალი გამოდის თვეში ორჯერ

24 წიგნი „ნაკადული“-სა მცირე წლოვანთათვის. **12** წიგნი „ნაკადული“-სა მოზრდილთათვის.

ყოველი წიგნის 1-ლ გვერდზე იქნება მოთავსებული გამოჩენილ მხატვართა ნახატი

ფასი ჟურნალისა: წლიურად ორივე გამოცემა—5 მან. იმათთვის, ვინც ჟურნალს რედაქციაში მოიკითხავს, გაგზავნით კი 6 მან. ნახევარ წლით—3 მ. გაგზავნით 3 მ. 50 კ., ცალ-ცალკე: მცირე წლოვანთათვის 24 წიგნი 3 მ. გაგზავნით 3 მ. 50 კ. მოზრდილთათვის 12 წიგნი—3 მან. გაგზავნით 3 მ. 50 კ. ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილადაც.

დაწვრილებით ჟურნალში. რედაქტორი ნინო ნაკაშიძე

გამომცემელი თ-დ ბაგრატ იოსების-ძე თუმანიშვილი.

(291—1)

ღვინის სარდაფი

ნიკო გ. სესიაშვილისა

იყიდება ხელსაყრელ ფასებში საუცხოვო ნამდვილი

კახური ღვინო

განთვის ქუჩა № 4.

სახლი სათავად-აზნაურო ბანკისა.

(185—წ.)

შეშის საწყობი

ნიკოლოზ იოს. ჭრელაშვილისა

ანდრიას ქუჩა, № 87. საუკეთესო ღირსების შეშა

უმცირესი ხელმისაწვდომი ფასზე

საკუთარი ტყიდან

საწყობს აქვს გადამზიდავი ურმები და კისრულობს შინ მიტანასაც

(103—წ.) ტელეფონი 5—96.

„სორაპნის“ გამოცემა

დაიბეჭდა, გამოვიდა და იყიდება ყველგან საქართველოში

კედლის კალენდარი

შედგ. მ. გაჩეჩილაძის და გრ. სვ. ჩარკვიანისა

ფასი 70 კაპ.

სახალხო კალენდარი

შედგენილი მ. გაჩეჩილაძის მიერ.

ფასი 30 კაპ.

1917

„პარტიით“ მყიდველებს შეუძლიანთ მიმართონ: Тифлисъ, Типографія „Сорапань“ М. Гачечиладзе და ქუთაისში წიგნის მაღაზია თ. მთავრიშვილისა.

გაფრთხილება. ჩვენი კალენდრის მყიდველების საყურადღებოთ ვაცხადებთ, რომ კოოპერატიულ ამხანაგობა „განახლება“-ს გამოცემულ კალენდართან, ჩვენ გამოცემას არაფერი საერთო არც ჰქონია, არც აქვს და არც ექნება.

(12—252—10)

ვინც იტანჯება ათაშანგით

(სიფილისით)

უურჩევთ იხმარონ ცნობილი საშუალება

პრეპარატი

„IODOSTARIN“ (იოდოსტარინ)

მთელი კურსის ფასი 30 მ., 1/2 კურსის ფასი 16 მ., 1/4 კურსის ფასი 8 მ. 50

ქალაქს გარეშეებს ეგზავნებათ ხუთი მანეთის ბეის მიღების შემდეგ.

შეკვეთა და ცნობების მიღება შეიძლება მხოლოდ რ. ი. შმიდტან, თბილისი, თხინვალის ქ., № 12, გოლოვინის პროსპექტის და მამადავითის ქუჩის ახლო. Тифлисъ, Тхинвальская, № 12, отд. 1—2.

შპრინცოვკა პროფესორ ტარნოვსკისა

(შესაშხაპუნებელი)

და სუსპენზორიები, მიიღეთ

I და II ხარისხისა, დიდძალი პარტია, ვაჭრობა ბითუმად და წვრილად. ფასები შესაშხაპუნებლისა ბითუმად I ხარისხისა დუჟინი 9 მან. 50 კ., II ხარისხისა 7 მან. 50 კ. სუსპენზორიების ფასი: ბითუმად დუჟინი 7 მან. 50 კ.

მიმართეთ შეხაკვეთად: რ. ი. შმიდტს, თბილისი, თხინვალის ქუჩა, № 12. მისამართი: Тифлисъ, Тхинвальская ул. № 12, отд. 1—7, Р. И. ШМИДТЪ.

ქალაქის გარედ აფთიაქებს და ვაჭრებს გაეგზავნებათ 5 მანეთის ბეს მიღების შემდეგ.

თევზის მრეწველნი

ძმ. ძიძიგურები

პუშკინის ქუჩა, საკუთარი სახ., № 9, ტელეფონი № 712.

ყოველ დღე მოგვდის საკუთარ და სავაჭრო სახლ. „ლ. მაილოვის-ძეთი, სამრეწველოებიდან ახალი ქვირითის ხიზილალა, მცირე მარილიანი, შავი „მეშოჩნი“ ხიზილალა. მიიღეთ საუკეთესო სალიანის შამაიები მუდმივ გვაქვს ცოცხალი თევზი. აგრეთვე ახალ-ახალი მტკვრის ზუთხი, თართი, ფარგა და ლოქო, გვაქვს აგრეთვე მიღებული ყოველგვარი კონსერვები და სარდინკები რუსეთის და საზღვარ-გარეთის ფირმებისა ხანგრძლივ ინახება.

ნებადართულია სამხედრო ცენზ.-რისაგან

სტამბა ელექტრონის კილიპიაძისა, დიდუბის შესახვევი № 4.